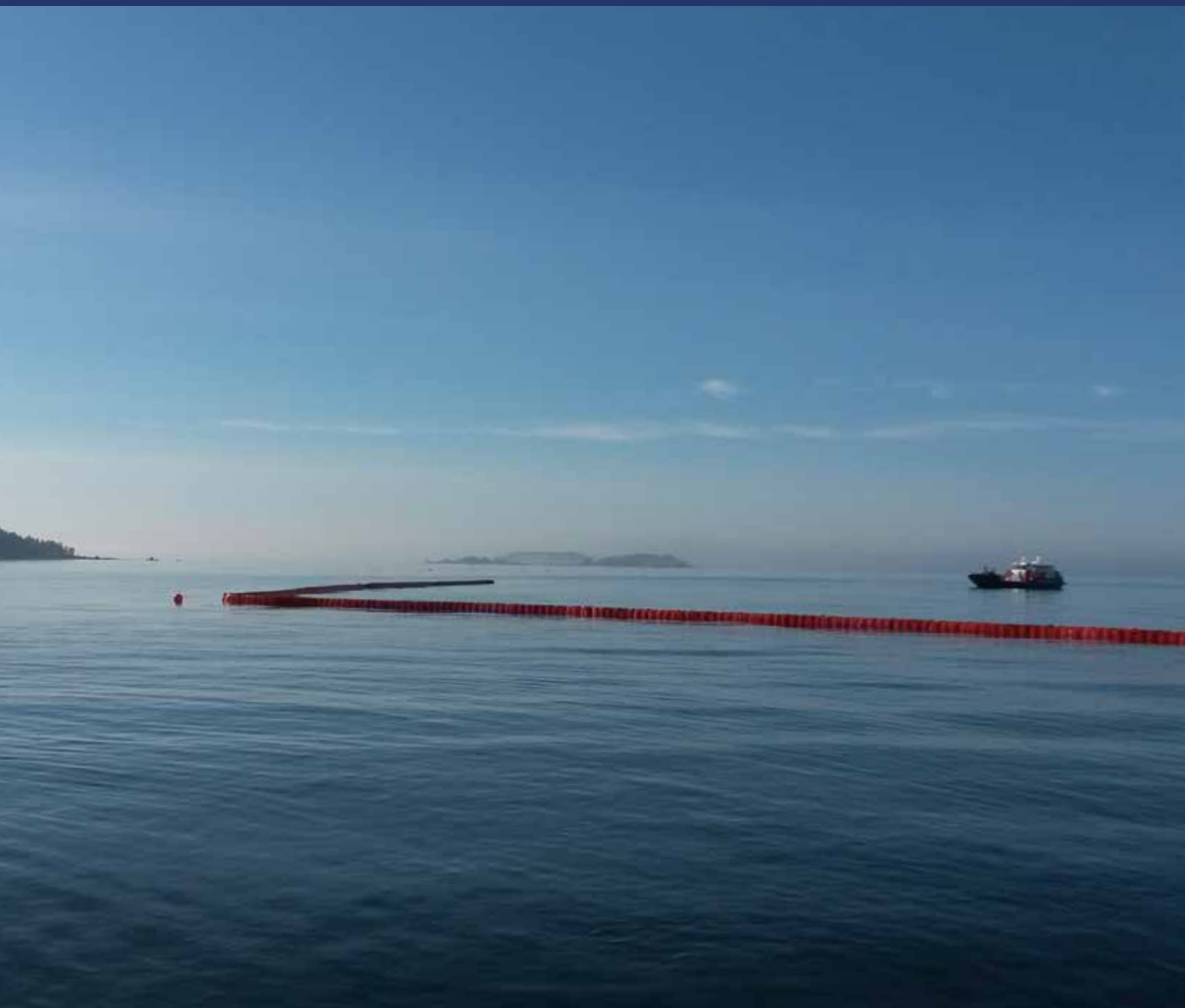

VIHKO 00

ALKUSANAT, JOHDANTO JA TERMIT

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kymenlaakson
pelastuslaitos

Itä-Uudenmaan
pelastuslaitos

Helsingin kaupungin
pelastuslaitos

Länsi-Uudenmaan
pelastuslaitos

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

XAMK KEHITTÄÄ 133

KAAKKOIS-SUOMEN AMMATTIKORKEAKOULU

KOTKA 2021

© Tekijät ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Toim. Justiina Halonen

Graafinen suunnittelu ja taitto: Entra Marketing Oy

Paino: Grano Oy

Kannen kuva: Kymenlaakson pelastuslaitos

ISBN: (nid.) 978-952-344-298-6

ISBN: (PDF) 978-952-344-299-3

ISSN: 2489-2467 (nid.)

ISSN: 2489-3102 (PDF)

ALKUSANAT, JOHDANTO JA TERMIT

Tämä öljyntorjuntamanuaali on tiivistelmä SÖKÖSuomenlahti-hankkeelle laadituista tutkimuksista ja selvityksistä sekä hankkeen harjoitusten ja työpajatyöskentelyn tuloksista. Manuaali on jaettu 23 vihkoon aihepiireittäin. Konkreettisia työohjeita sisältävien vihkojen lopusta löytyy tiivistettyjä toimintaohjekortteja (TOK). Vihkot on tarkoitettu kunkin osa-alueen vastuuhenkilöille. Vihkojen on tarkoitus toimia myös itsenäisinä kokonaisuuksina, joten niiden välillä voi esiintyä hieman päällekkäisyyksiä. Vihkojen sisältö on tallennettu lisämateriaalin ohella manuaalin sähköiseen muotoon, eManuaaliin, joka löytyy osoitteesta <https://soko.xamk.fi>. Sieltä löydät myös tämän manuaalin tekstit lähdeviitteineen koottuna SÖKÖSuomenlahti-hankkeen hankejulkaisuksi. Niiltä osin kuin manuaali pohjautuu aikaisemman SÖKÖ-työn päälle, vihkoissa on viittaus ko. hankejulkaisuun.

ALKUSANAT

Ensimmäinen SÖKÖ-manuaali tuotettiin vuosina 2003–2007. Sen jälkeen SÖKÖ-tuoteperhe on laajentunut kattamaan myös SÖKÖ II-, TalviSÖKÖ- ja SÖKÖSaimaa-manuaalit sekä TerveSÖKÖ-toimintasuunnitelman. Tietoisuus öljyntorjunnan haasteista on lisääntynyt SÖKÖ-hankkeiden myötä. Niinpä on nähty tarpeelliseksi yhdistää SÖKÖ-manuaaleihin koostettua tietoa ja samalla päivittää tiedot vastaamaan muun muassa lainsäädännöstä, jätehuollosta, keräysteknologiasta sekä tilannekuvan luomisesta ja jakamisesta aiheutuneita muutoksia.

Valmistunut SÖKÖSuomenlahti-öljyntorjuntamanuaali on tuotettu vuosina 2018–2021. Hankkeen toteuttamisen mahdollisti öljysuojarahasto myöntämällä tarvittavan rahoituksen. Lämmin kiitos öljysuojarahastolle resursseista ja tuesta hankkeen läpiviemiseksi sekä myös kaikille muille hankkeen toteuttamiseen myötävaikuttaneille tahoille.

Hankkeen toteuttamisessa suurimman työn on tehnyt Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Xamk, joka on koordinoinut myös kaikkia aiempia SÖKÖ-hankkeita. Xamk on hankkinut öljyntorjuntataosaamista ja kokemusta useiden öljyntorjuntahankkeiden avulla, ja nämä tiedot ovat olleet hyödyksi myös SÖKÖSuomenlahti-manuaalin tuottamisessa.

SÖKÖ-manuaalien kehityskaari on osoittanut – ja osoittaa edelleen – että öljyn ja muiden ympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden torjunnan hallitseminen vahinkotilanteissa aiheuttaa myös jatkossa tarpeen tutkimustyölle ja torjuntateknikoiden kehittämiseksi. Tällaisesta kehittämiskohdeesta yhtenä esimerkkinä mainittakoon erilaisen biopohjaisten polttoaineiden ja -nesteiden käytön kasvu.

SÖKÖSuomenlahti-manuaali on verraton työväline öljyntorjunnan perusteoksena, lähdemateriaaliksi, itseopiskeluun ja harjoitteluun. Se on myös korvaamaton tuki laajamittaisen öljyvahingon torjunnan johtamiseksi.

Kymenlaakson pelastuslaitos

Veli-Matti Heininen, Simo Norema ja Ilpo Tolonen

Helsingin kaupungin pelastuslaitos

Ville Estlander, Olli Kilpeläinen ja Samuli Saarioinen

Uudenmaan ELY-keskus

Mona Sundman

Rajavartiolaitos

Pekka Parkkali

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos

Petri Lyttinen

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos

Antti Lallukka, Stig Saarinen ja Vesa Halonen

Kaakkois-Suomen ELY-keskus

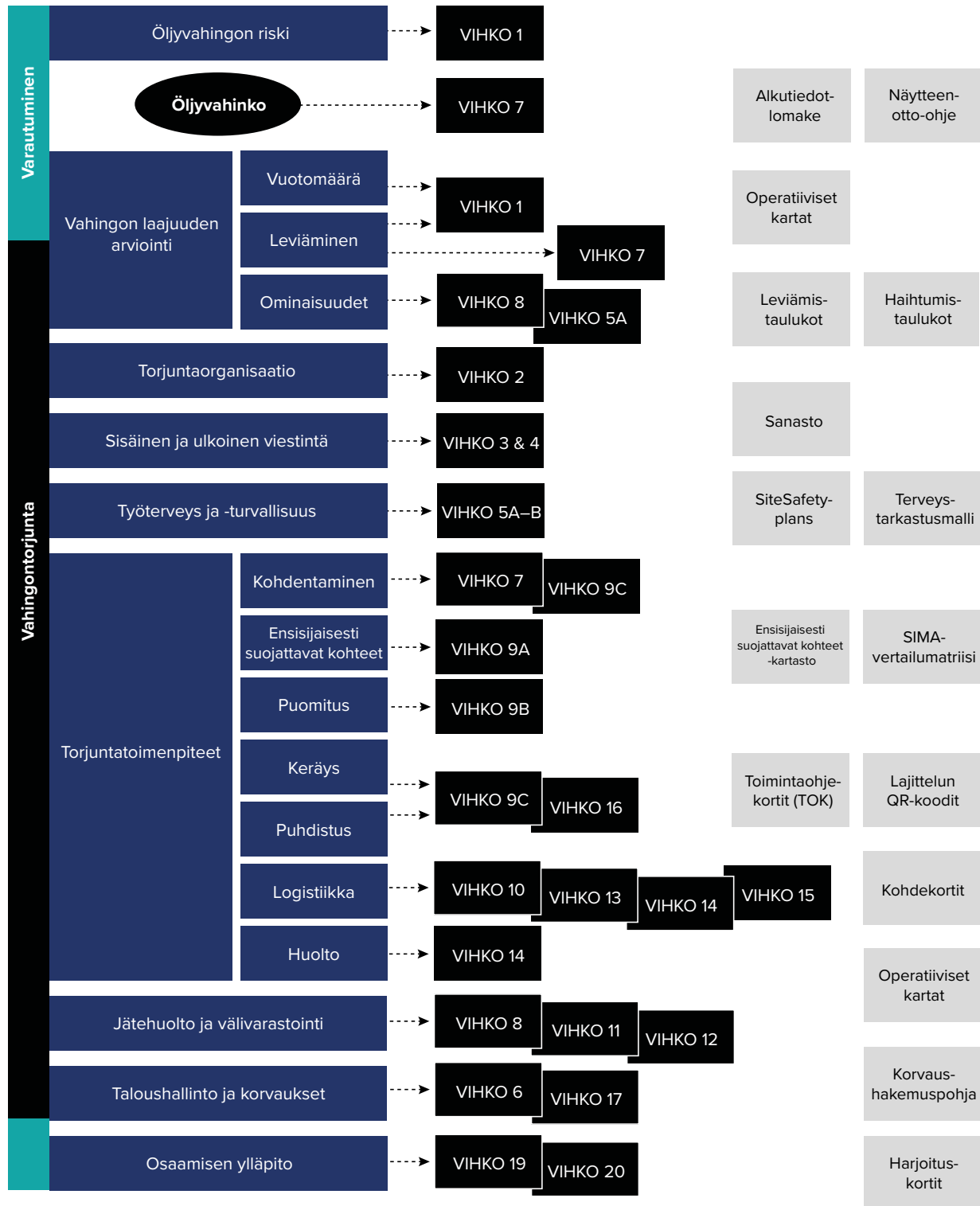
Timo Laine

Suomen ympäristökeskus

Jorma Rytönen

MANUAALIN SISÄLLYS

- 00 Alkusanat, johdanto ja termit
- 01 Alusöljyvahinkoon varautuminen Suomenlahdella
- 02 Öljyntorjuntaorganisaation järjestäytyminen ja henkilöstöhallinto
- 03 & 04 Viestintä ja tiedottaminen öljyvahingossa
- 05A Työturvallisuus alusöljyvahingon torjunnassa
- 05B Työterveys alusöljyvahingon torjunnassa
- 06 Taloushallinto alusöljyvahingon torjunnassa
- 07 Tilannekuva ja tiedustelu alusöljyvahingossa
- 08 Öljyvahinkojätteen ominaisuudet ja lajittelu
- 09A Torjuntatyön priorisointi ja ensisijaisesti suojattavat kohteet
- 09B Öljyntorjunta rannikolla ja saaristossa
- 09C Rantakeräystyö ja puhdistusmenetelmät
+ Toimintaohjekortit erillisenä vihkona
- 10 Vahinkojätteen kuljetusketju ja logistiset pisteet
- 11 Vahinkojätteen varastointi suuressa öljyvahingossa
- 12 Öljyvahinkojätteiden käsittely ja loppukäsittelypaikat
- 13 Öljyvahinkojätteen lastinkäsittelytoiminnot
- 14 Merikuljetukset ja kalustohuolto alusöljyvahingossa
- 15 Maakuljetusten järjestäminen alusöljyvahingossa
- 16 Öljyvahingolle altistuneiden eläinten ja eläinperäisen jätteen käsittely
- 17 Alusöljyvahingon torjuntaan liittyvä lainsäädäntö
- 18 Turvatoimet alusöljyvahingon torjunnassa
- 19 Alusöljyvahingon torjunnan koulutussuunnitelma
- 20 Alusöljyvahingon torjunnan harjoitussuunnittelu

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	9
1.1 Öljyvahingon torjuntavaiheet ja manuaalin sisällöllinen rajaus	9
1.2 Manuaalin maantieteellinen rajaus	11
1.3 Toimintamallissa uusia osa-alueita	11
2 ÖLJYNTORJUNTAAN LIITTYVÄT KÄSITTEET	13
2.1 Öljyntorjunnan käsitteitä	13
2.2. Oil Spill Response Terminology	27

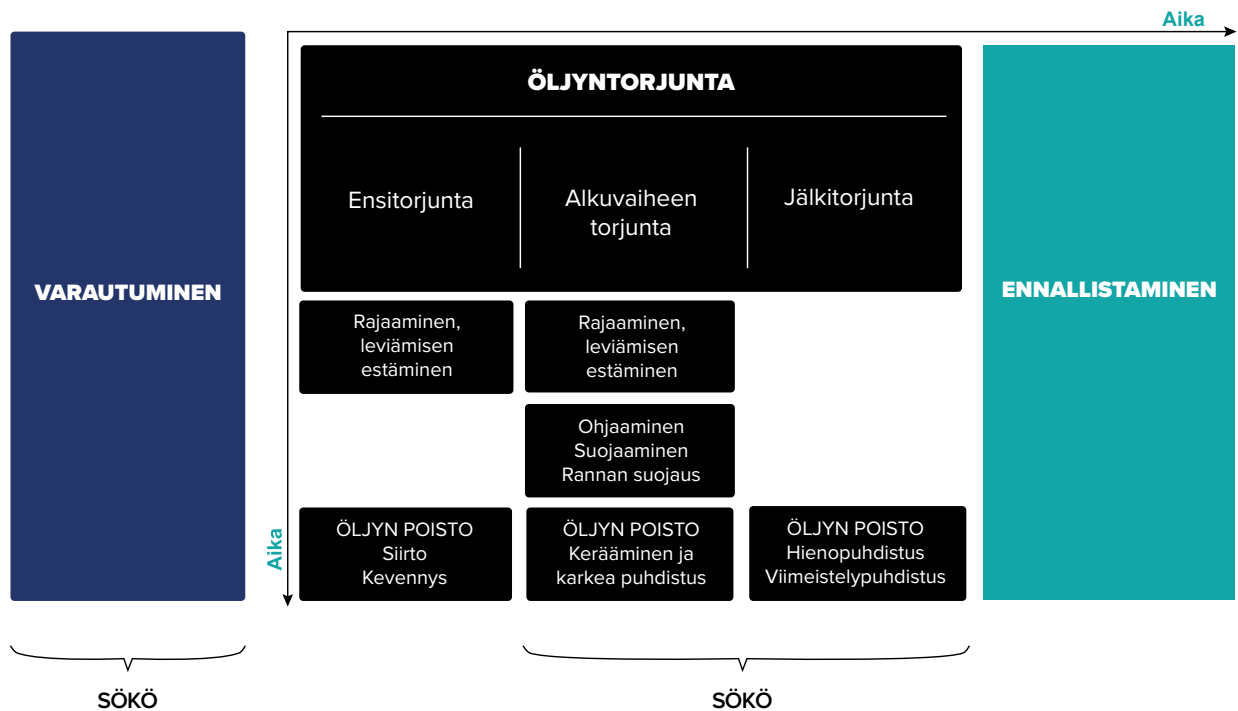
SÖKÖSuomenlahti-manuaalin toimintaohjeisiin on koottu tietoa alusöljyvahingon torjunnan koordinoinnista pelastustoimen vastuualueella. Tavoitteena on, että tähän ohjeistukseen perehtynyt torjunnasta vastaava viranomainen voi vahinkohetkellä tehdä laajaan tietopohjaan perustuvia päätöksiä. Manuaalin toimintaohjeet ovat työryhmän suosituksia – viime kädessä pelastustoiminnan johtaja päättää käytettävistä toimintatavoista ja -menetelmistä. Manuaali on tarkoitettu myös öljyntorjunnan oppikirjaksi koulutukseen ja harjoitteluun.

Tässä manuaalissa on käsitelty sekä torjuntaa merellä öljyn leviämisen estämiseksi, öljyn keräystä vedestä, rantaviivan suojaamista, rannalta tapahtuvaa keräystä ja rannan puhdistamista että näihin työvaiheisiin liittyvää logistiikkaa. Lisäk-

si manuaali käsittelee öljyntorjuntaoperaation koordinointiin ja torjuntaorganisaation johtamiseen liittyviä osa-alueita, kuten taloushallintoa, työturvallisuutta ja viestintää. Manuaalissa alusöljyvahingon torjuntaa tarkastellaan alueellisten öljyntorjunnan vastuuviranomaisten, eli pelastustoimen ja ELY-keskusten, näkökulmasta.

1.1 ÖLJYVAHINGON TORJUNTAVAIHEET JA MANUAALIN SISÄLLÖLLINEN RAJAUS

Öljyvahingon aiheuttamat toimet jakautuvat neljään päävaiheeseen, joiden osalta toimintaan sovellettava lainsäädäntö, toiminnasta vastaava viranomainen ja vastuuviranomaisen toimivaltuudet voivat poiketa toisistaan. Nämä neljä päävaihetta ovat ensitorjunta, alkuvaiheen öljyntorjunta, jälkitorjunta ja ennallistaminen (kuva 1).

KUVA 1

Öljyvahingosta seuraavat ajalliset vaiheet. Tämä SÖKÖ-manuaali kattaa osa-alueet alkuvaiheen torjunnasta jälkitorjuntaan. Manuaalin tietosisällöllä, koulutusmateriaalilla ja harjoitus pohjilla on merkittävä rooli myös öljyvahinkoon varautumisessa.

Ensitorjunta käsittää aluksen tai muun, jonka hallussa vahingon tai vahingon vaaran aiheuttanut öljy on, tekemät torjuntatoimenpiteet, joita häneltä voidaan olosuhteisiin nähden kohtuullisesti vaatia. Ensitorjunta käsittää siten esimerkiksi haverialuksella tehtävät toimenpiteet vahingon rajoittamiseksi, kuten vuodon pysäyttämisen tai sen hidastamisen öljyn siirtopumpkauksella ehjinä säilyneisiin tankkeihin tai toiseen alukseen, tai vauriokohdan noston suotuisampaan asentoon aluksen trimmiä tai kallistumaa muuttamalla.

Alkuvaiheen torjuntatyöt käynnistyvät heti viranomaisten saatua tiedon onnettomuudesta. Alkuvaiheen torjuntaan sisältyvät vahingon rajoittaminen, lisävahinkojen estäminen sekä öljyn kerääminen ja sitä tukeva logistiikka. Manuaalin kirjoitushetkellä alkuvaiheen torjuntatyöt kuuluvat pelastusviranomaisen vastuulle ja jälkitorjunta (jälkitoimet) kunnalle. Pelastustoiminnan johtaja päättää, milloin alkuvaiheen öljyntorjunta päättyy ja siirrytään jälkitorjuntaan. Ennen päätöksen tekemistä pelastustoiminnan johtajan on varmistuttava, että kunnan viranomaisilla on riittävät valmiudet huolehtia kyseisen öljyvahingon jälkitorjunnasta.

Tämä manuaali keskittyy alkuvaiheen ja jälkitorjunnan öljyntorjuntatehtäviin. Manuaalissa **öljyntorjunnalla** tarkoitetaan siten käytännössä öljyn leviämisen estämistä, rajaamista ja ohjaamista, likaantumisalttiina olevien kohteiden, kuten rantaviivan, suojaamista sekä öljyn keräämistä veden tai maa-aineksen pinnalta. Öljyn poiston ja likaantuneen alueen karkeapuhdistuksen eli irtonaisen öljyn keräämisen ja hallitun käsittelyn, varastoinnin ja kuljettamisen siten, ettei uudelleen öljyyntymisen tai vahingon laajenemisen vaaraa enää ole, katsotaan sisältyväksi varsinaiseen öljyntorjuntaan. Myös rantojen tarkemman viimeistelypuhdistuksen ja erityiskohteiden hienopuhdistuksen voidaan katsoa sisältyvän öljyntorjuntaan osana jälkitorjuntaa, kun taas ennallistaminen rajautuu öljyntorjunnan ulkopuolelle.

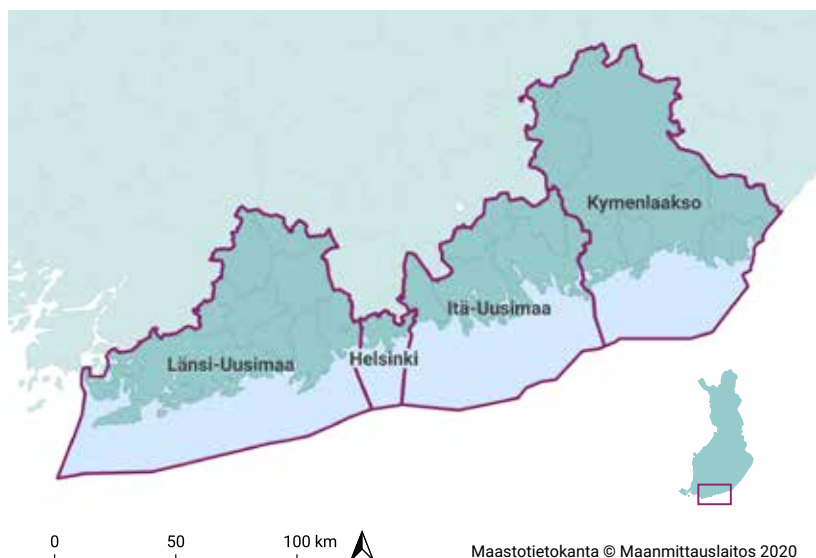
Jälkitorjunta alkaa, kun pelastustoiminnan johtaja on ilmoittanut alkuvaiheen torjuntatoimien päättämisestä ja johtovastuun siirtämisestä jälkitorjun-

nasta vastaavalle kunnalle. Jälkitorjuntaa johtaa asianomaisen kunnan määräämä viranomainen. Kunta voi käyttää pelastuslaitosta tai konsulttipalveluja jälkitorjuntatyön teettämiseen, mutta vastuu säilyy kunnalla. Jälkitorjunnan tavoitteena on likaantuneen ranta-alueen tarkempi puhdistaminen. Jos torjunta ulottuu usean kunnan alueelle, ELY-keskus ohjaa jälkitorjuntatöitä ja sovittaa niitä yhteen. Jälkitorjuntaa johtava viranomainen päättää, kuultuaan tarvittaessa ELY-keskusta, milloin öljyvahingon torjunta voidaan lopettaa.

Ennallistaminen on jatkoa öljyntorjunnalle mutta ei enää varsinaista öljyntorjuntaa. Ennallistamisella tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, jotka seuraavat, jos torjuntatöiden päätyttyä ympäristön kunnostamisessa ei ole päästy riittävän hyvään lopputulokseen vaan kunnostamista joudutaan jatkamaan ennallistamisena ympäristönsuojelulain säännösten mukaisesti. Ennallistaminen on vahingon johdosta vaurioituneen vesialueen, rannikon, maaperän tai pohjaveden palauttamista ennen vahinkoa edeltäneeseen tilaan.

Alkuvaiheen torjunta ja jälkitorjunta eroavat ennallistamisesta siten, että niihin sovelletaan pelastuslakia. Sekä alkuvaiheen torjunnan että jälkitorjunnan aikana toimintaa johtava viranomainen voi tarvittaessa velvoittaa muita toimijoita luovuttamaan käyttöönsä muun muassa riittävästi kuljetuskalustoa tai alueita jätteen lastaukseen ja välivarastointiin. Ennallistamisvaiheessa sen sijaan viranomaisilla ei ole tällaisia laajennettuja valtuuksia.

Öljyntorjuntatyön ja jälkitorjunnan välistä rajaa ollaan selkiyttämässä. Manuaalin kirjoitushetkellä on säädösvalmistelussa esitys, jonka tavoitteena on siirtää öljyvahinkojen jälkitorjuntaa koskevat säännökset pelastuslaista ympäristöministeriön hallinnonalan lakiin sekä täsmentää ja selkeyttää jälkitorjuntaa koskevaa lainsäädäntöä ja sen soveltamista öljy- ja kemikaalivahinkoihin. Samalla tarkastellaan suurissa alusöljy- ja aluskemikaalivahingoissa syntyvien vahinkojätteiden jätehuollon järjestämistä.

KUVA 2

SÖKÖSuomenlahti-hankkeen pelastustoimialueet. Manuaalin kehittämistä ovat vastanneet Länsi-Uudenmaan, Helsingin kaupungin, Itä-Uudenmaan ja Kymenlaakson pelastuslaitokset sekä Uudenmaan ja Kaakkois-Suomen ELY-keskukset.

J. KAUPPINEN 2021.

1.2 MANUAALIN MAANTIETEELLINEN RAJAUS

Tämä manuaali on laadittu yhteistyössä Kymenlaakson ja Uudenmaan rannikon pelastuslaitosten sekä Kaakkois-Suomen ja Uudenmaan ELY-keskusten kanssa. Torjuntamanuaalin toimintaohjeet kohdistuvat pääasiassa näiden pelastustoimialueiden ranta-, rannikko- ja merialueelle (kuva 2). Jätteenkäsittelyn ja logistiikan osalta ohjeistus kattaa laajemmin myös lähiseutuja.

1.3 TOIMINTAMALLISSA UUSIA OSALUEITA

Tämä manuaali pohjautuu Kymenlaakson pelastuslaitokselle vuonna 2007 ja Suomenlahdelle vuonna 2011 valmistuneiden SÖKÖ I- ja SÖKÖ II-manuaalien aineistoon. Aiemmasta ohjeistuksesta poiketen tähän manuaaliin on lisätty kuvaus öljyntorjunnasta merialueella. Manuaalissa on siten ohjeistusta puomin selvitykseen, ankkurointiin ja erilaisten öljynkeräinten operointiin. Manuaalissa käsitellään myös muita uusia osa-alueita, kuten suojattavien luontokohteiden priorisointia, torjuntatyötä rajoittavia tekijöitä sekä keräystehoa ja välivarastointikykyä. Öljyntorjunta- ja keräysmenetelmien valinnan tueksi manuaalissa esitellään torjuntamenetelmän hyötyanalyysi ja siinä sovellettava vertailumatriisi. Rantakeräyksen ohjeistus-

ta on täydennetty muun muassa keräystyömaan dokumentoinnin, ns. päiväraporttien, mallipohjilla. Lisäksi tietoa on syvennetty muun muassa alusöljyvahingon korvaushallinnon osalta korvaushakemusten kustannuslaskentaperusteista.

Torjuntaorganisaation osalta manuaalia on täydennetty isäntävaltiotuen (HNS) ohjeistuksella. Torjuntaresurseihin on pyritty entistä vahvemmin integroimaan vapaaehtoiset. Vapaaehtoisresurssit on huomioitu myös työterveyshuollon järjestämisen ohjeistuksessa ja luoduissa terveystarkastusmalleissa.

Torjunta- ja jätelogistiikkaan liittyvät selvitykset on uudistettu rautatiekuljetusten mahdollisuuksien ja merikuljetuskaluston osalta. Lisäksi tiedot kaupallisten satamien vastaanottomahdollisuuksista on päivitetty. Jättemäärän muodostumista ja jätekuljetuksissa hyödynnettävien sähköisten seurantajärjestelmien tuomaa lisäarvoa jätteen selvilläolovelvollisuuden toteutumiseen on tarkasteltu uusista lähtökohdista. Seurantajärjestelmää koskevat huomiot perustuvat hankkeessa järjestettyihin harjoituksiin. Jätteen loppukäsittelyyn liittyvää tietoa on kerätty muun muassa öljyisen jätteen koepolttojen kautta. Tavoitteena on lisäksi ollut entistä paremmin huomioida kestävä kehityksen ja kiertotalouden näkökulmat poikkeavan öljyvahinkotilanteen koordinoinnissa.

Vajaassa kymmenessä vuodessa moni asia öljyntorjunnassa ja kohdealueen toimintaympäristössä on muuttunut. Muutoksia on tapahtunut niin lainsäädännössä, tilannekuvajärjestelmissä, viestintäkanavissa, alusliikenteessä, merionnettomuuksien määrässä, todennäköisissä vahinkoaineissa kuin jätekeskusten vastaanottokapasiteeteissakin. Myös öljyntorjuntaan osallistuvien toimijoiden ja heidän vastualueidensa sekä käytävissä olevan kaluston suhteen manuaalissa on ollut runsaasti päivitettävää. Päivitystarvetta aiheutti myös rantarakentamisen vaikutus väli-varastointialueisiin ja muihin logistisiin pisteisiin. Muun muassa tästä syystä SÖKÖ-toimintamalliin sisältyvät paikkatietoaineistot on luotu uudelleen, ja niitä on aiempaan verraten täydennetty. Esimerkiksi rantalohkojako on laskettu ja logistiset

pisteet kartoitettu uudelleen. Logististen pisteiden verkostoa myös täydennettiin noin 400 uudella pisteellä.

Aiempien selvitysten tuloksiin voit tutustua esimerkiksi tietoa seuraavista hankkeista: SÖKÖ I (päärahoittaja opetusministeriö, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu 2003–2007), SÖKÖ II (A30065, päärahoittaja Euroopan aluekehitysrahasto EAKR, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu 2008–2011), TalviSÖKÖ (A32372, päärahoittaja Euroopan aluekehitysrahasto EAKR, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu 2013–2014), ÄLYKÖ (A70113, päärahoittaja Euroopan aluekehitysrahasto EAKR, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu 2015–2017) ja SÖKÖSaimaa (päärahoittaja öljysuojarahasto, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu 2016–2018).

2 ÖLJYNTORJUNTAAN LIITTYVÄT KÄSITTEET

Öljyntorjuntaan osallistuvat saattavat edustaa hyvinkin erilaisia organisaatioita ja ammattiryhmiä. Näitä ovat eri viranomaisorganisaatiot, ostopalvelut ja heidän organisaationsa, esimerkiksi kuljetustoiminta, palkattu työvoima ja vapaaehtois-toimijat. Se, miten eri organisaatioihin kuuluvat henkilöt tuntevat öljyntorjuntaan liittyvää käsitteistöä, voi vaihdella suuresti. Lisäksi SÖKÖ-materiaali sisältää käsitteitä, jotka on luotu nimenomaan SÖKÖ-toimintamallia varten. Sisäisen viestinnän tueksi tähän vihkoon on koottu manuaalissa käytettyjä termejä. Yhteistoiminnan kannalta on tärkeää, että kaikki toimijat tarkoittavat samaa asiaa

tiettyä termiä käyttäessään. Yhteinen sanasto on siten osaltaan rakentamassa työturvallisuutta.

Tähän lukuun koottua öljyntorjuntaan liittyvää käsitteistöä voidaan käyttää muun muassa öljyntorjuntajoukkojen perehdytyksessä. Sitä voidaan myös jakaa ostopalveluille, esimerkiksi erilaisiin kuljetustehtäviin osallistuville ja työterveyshuoltopalveluiden tuottajille.

Sanasto löytyy sähköisenä eManuaalista. Sanastoon sisältyy myös yleisimpiä öljyntorjunnan käsitteitä englanniksi.

2.1 ÖLJYNTORJUNNAN KÄSITTEITÄ

1992 CLC	1992 Civil Liability Convention on kansainvälinen yleissopimus, joka määrittelee laivan omistajan taloudellisen vastuun alusvahinkotilanteessa.
ACO	Lentotoiminnan koordinaattorilla (Aircraft Co-Ordinator, ACO) tarkoitetaan henkilöä, jonka tehtävänä on meripelastusjohtajan alaisuudessa johtaa ja sovittaa yhteen etsintä- ja pelastustoiminnan lento-toimintaa onnettomuusalueella.
ADR	ADR-sopimus (European agreement concerning the international carriage of Dangerous goods by Road) on sopimus vaarallisten aineiden kansainvälisistä tiekuljetuksista. Sopimuksessa on määritelty eri osapuolten vastuut ja velvollisuudet kuljetustapahtuman aikana. Suomessa käytetyn termin VAK voidaan katsoa tarkoittavan yleisesti vaarallisten aineiden kuljetuksiin viittaavaa lyhennettä. Kotimaisia vaarallisten aineiden kuljetusmääräyksiä kutsutaan myös VAK-määräyksiksi.
ADR-ajolupa	Autonkuljettajilta vaaditaan ajolupa, mikäli he kuljettavat vaarallisia aineita yli sallittujen määrien (Asetus vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluvasta 6.4.2011/401). Peruskurssin ja sitä vastaavan kokeen hyväksytysti suorittanut kuljettaja saa oikeuden vaarallisten aineiden kappale- ja irtotavarakuljetuksiin. Säiliökurssin ja sitä vastaavan kokeen hyväksytysti suorittanut henkilö saa oikeuden myös säiliökuljetuksiin. Säiliökurssille voi osallistua vain peruskurssin suorittanut henkilö.
AIS	Automatic Identification System, alusten automaattinen tunnistusjärjestelmä.
Ajojärjestelijä	Ajojärjestelijöitä ovat maantiekuljetusten, meri- ja ilmakuljetusten ajojärjestelijät. Kukin heistä vastaa oman toimialansa kuljetusten suunnittelusta.
Alipainekäsittely pilaantuneelle maalle	Pilaantuneen maan käsittelymenetelmä, jossa maaperästä poistetaan haihtuvia yhdisteitä imemällä.
Alirahdinkuljettaja	Alirahdinkuljettajalla tarkoitetaan sitä, joka rahdinkuljettajan toimeksiannon perusteella suorittaa kuljetuksen tai osan siitä.
Altistuminen	Henkilön oleminen alttiina jonkin aineen vaikutuksille (kemiallinen, biologinen, fysiologinen).
Alus	Jokainen vesikulkuneuvo, mukaan luettuina kantosiipialukset, ilmatyynyalukset, vedenalaiset alukset ja kelluvat alukset, sekä kiinteä tai kelluva alusta (Merenkulun ympäristönsuojelulaki 1672/2009).
Alusöljyvahinko	Aluksesta aiheutuva tapahtuma tai samaa alkuperää oleva tapahtumasarja, joka johtaa tai saattaa johtaa öljypäästöön ja joka vaarantaa tai saattaa vaarantaa vesistön, meriympäristön tai rannikon tilan tai niihin liittyviä etuja, ja joka vaatii kiireellisesti suoritettavia toimia.
Arinapoltto	Terminen jätteenkäsittelymenetelmä. Käsiteltävät jätteet tyhjenetään bunkkeriin, josta jäte (polttoaine) siirretään kahmarilla syöttösuppilon ja edelleen ilma- ja nestejäähdytteisen arinan toiselle reunalle. Arinan alkupäässä jäte kuivuu ja lämpenee. Lämpenemisen jälkeen jäte alkaa kaasuuntua.

ARPA	Automatic Radar Plotting Aids, automaattinen tutkamerkinnän pidon apuväline. ARPA-toiminto on yksi vakio-ominaisuuksista merenkulikutkassa.
ASA-rekisteri	ASA-rekisteri on Työterveyslaitoksen ylläpitämä rekisteri syöpäsairauden vaaraa aiheuttavien aineiden ja menetelmien kanssa työskennelleistä henkilöistä.
ATA	Actual Time of Arrival, tosiasiallinen tuloaika.
ATD	Actual Time of Departure, tosiasiallinen lähtöaika.
Auma	Kompostointimenetelmä. Aumaa varten kompostoitava maa-aines seulotaan (raekoko > 40 mm) tarvittaessa, ja tukiaineeksi auman eli kompostoitavan jäte-erän pohjalle laitetaan esim. puuhaketta tai kuoriketta. Auma peitetään.
BCU	Bird Cleaning Unit, lintujen hoidossa käytettävä liikuteltava lintujen hoitoyksikkö.
Biologiset vaaratekijät	Biologisilla vaaratekijöillä tarkoitetaan haittaa aiheuttavia mikro-organismeja, kuten loisia, sieniä, viruksia ja bakteereja.
Bioreaktori	Bioreaktorit ovat suljettuja kompostointilaitteistoja. Eri sovellutuksia ovat mm. rumpukompostorit ja lietereaktorit.
Bitumi	Bitumi on raskaista hiilivedyistä koostuva seos, jota muodostuu maaöljyn tislauksessa. Tyypillisin käyttökohde on teiden päällystyksessä käytettävä asfaltti.
BORIS 2.0	Ympäristövahinkojen torjunnan tilannekuvajärjestelmä, jota Syke ylläpitää. Uudistuu lähivuosina.
Bruttovetoisuus	Aluksen kokonaisvetoisuus eli suljettujen osien tilavuus. Engl. GT (Gross Tonnage).
Bunkkeri	Aluksen polttoaine. Eng. bunker.
Call Sing	Aluksen kutsutunnus, radiotunnus.
C-luokan vene	Öljyntorjuntavene, pituus 6,6–7,5 m.
COG	Course Over Ground, aluksen suunta pohjan suhteen.
C-osaamiskeskus	Vakavien kemiallisten uhkien osaamiskeskus (C-osaamiskeskus) on sosiaali- ja terveysministeriön asettama kemiallisten uhkien eri asiantuntijatahojen muodostama yhteistyöverkosto, jonka koordinaattorina toimii Työterveyslaitos. Päivystää ympäri vuorokauden.
Crude oil	Raakaöljy.
Dispersantti	Öljyn hajottajakemikaali. Helsingin sopimuksen nojalla kemiallisesti vaikuttavien torjunta-aineiden käyttö voi Suomessa tulla kysymykseen vain poikkeustapauksissa.
D-luokan vene	Öljyntorjuntavene, pituus 7,5–10,1 m.
DSC	Digital Selective Calling, digitaaliselektiivikutsu. Lähetetään DSC-laitteella, joka on MeriVHF-, MeriHF- ja MeriMF-järjestelmien lisälaitte.
DWT	DeadWeight Tonnage, aluksen kantavuus eli lastin, polttoaineen ja varastojen suurin yhteispaino lastimerkin mukaan.
EBL	Electronic Bearing Line, elektroninen suuntimaviiva tutkassa.
ECDIS	Electronic Chart Display and Information System. Merenkulun tarkastusviranomaisen hyväksymä, paperikartan korvaava navigointijärjestelmä, joka käyttää virallisia ENC-karttoja.
ECHA	European CHemicals Agency, Euroopan kemikaalivirasto ja sen ylläpitämä ECHA-tietokanta.
EFTE-verkko	Öljynäytteenotossa käytettävä verkko, EFTE ethylenetetrafluoroethylene. Näytteenoton jälkeen verkko pakataan esim. palojätepussiin. Näytteenottopakkauksia, joihin kuuluu EFTE-verkon lisäksi verhonipistin ja siimaa, voi tilata poliisin materiaalikeskuksesta.
ELSU	Etelä- ja Länsi-Suomen jätesuunnitelma (ELSU) on Hämeen, Kaakkois-Suomen, Lounais-Suomen, Länsi-Suomen, Pirkanmaan ja Uudenmaan ympäristökeskusten toimialueiden yhteinen jätehuollon kehittämissuunnitelma.
E-luokan vene	Öljyntorjuntavene, pituus 10–13 m.
ELY	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.
Eläinhoitopiste	Eläinten hoitoa, tutkimusta ja varastointia varten perustettava logistinen piste, jonka kautta hoidetaan keskitetysti kaikki eläimiin liittyvät toimenpiteet. Alueelle varataan tarvittavat työtilat hoito- ja keräyshenkilöstölle sekä kylmäkontteja menehtyneiden eläinten varastointia varten.

EMSA	European Maritime Safety Agency, Euroopan meriturvallisuusvirasto.
Ennallistaminen	Vahingon johdosta vaurioituneen vesialueen, rannikon, maaperän tai pohjaveden palauttaminen vahinkoa edeltäneeseen tilaan.
Ensiapuvalmius	Ensiapuvalmius käsittää olosuhteisiin nähden riittävän määrän ensiaputaitoisia henkilöitä, tarpeenmukaiset ensiapuvälineet sekä toimintaohjeet onnettomuustilanteen varalta.
Ensiapuvastaava	Ensiapuvastaava vastaa loholla ensiaputoiminnasta. Hänellä tulee olla ensiaputaitoisten öljynkerääjien nimi- ja yhteystiedot. Ensiapuvastaava huolehtii lohkoille ensiapuohjeet ja -välineet.
EPIRB	Emergency Position-Indicating Radio Beacon. Aluksilla oleva radiolähetin, joka lähettää radiosignaalin joutuessaan veteen.
ERCC	Emergency Responce Coordination Center, EU:n pelastuspalvelumekanismin koordinaatiokeskus.
Eroosio	Eroosio on luonnossa vaikuttavien prosessien aiheuttamaa maa- ja kallioperän kulumista.
ETA	Estimated Time of Arrival, arvioitu saapumisaika.
ETD	Estimated Time of Departure, arvioitu lähtöaika.
EX-suojaus	Sähkölaitteelle annettu luokitus, joka takaa, ettei tuote oikein käytettynä aiheuta kipinöitä, jotka voisivat sytyttää tulenarkoja kaasuja.
F-luokan vene	Öljyntorjuntavene, pituus 13–15 m.
Fytoremediaatio	Kasvikunnostus. Kokeiluvaiheessa oleva pilaantuneen maan kunnostusmenetelmä, joka soveltuu lievästi pilaantuneen maan kunnostukseen tietyin edellytyksin.
GMDSS	Global Maritime Distress and Safety System, merenkulun hätä- ja turvallisuusjärjestelmä.
Gnome	Yhdysvaltain liittovaltion sään ja merien tutkimuslaitoksen NOAA:n kehittämä, Euler-Lagrangen dynaamiseen trajektorimalliin perustuva öljyn leviämisen mallinnusohjelmisto.
GOFREP	Gulf Of Finland Reporting System, Suomenlahden alusliikenteen ilmoittautumisjärjestelmä.
GPS	Global Positioning System, satelliittipaikannusjärjestelmä.
GT	Gross Tonnage, bruttovetoisuus [brt]. Aluksen kokonaisvetoisuus eli suljettujen osien tilavuus.
Harjakauha	Kaivinkonesovitteinen öljynkeräin, ns. kauhakeräin, jossa öljyä kerätään pyörivällä harjalla. Öljy irrotetaan harjaksista niistämillä kauan yläpuolella kampaan, jolloin öljy valuu kauhaan. Öljy siirretään eteenpäin keruusäiliöihin ruuvipumpulla, joka on asennettu kauan takaosaan.
Haveristi	Merihätään joutunut alus.
HDPE	HDPE, High Density PolyEthen, yleinen materiaali mm. geomembraanitiivistyskalvoissa.
Helcom	Helsinki Commission, Itämeren suojelukomissio.
Helsingin sopimus	Helsingin sopimus eli Itämeren suojelusopimus (Sops 2/2000), jonka puitteissa on Itämeren ranta-valtioiden kesken päätetty yhteisistä menettelytavoista ja varautumisesta meriympäristövahinkojen torjuntaan. Sopimuksessa ja sen suosituksissa ja ohjeissa määritellään kansallinen valmius, ensisijaisesti suosittavat torjuntamenetelmät ja mm. lentovalvontakyky.
Henkilöstönhuolto	Henkilöstönhuoltoon kuuluvat mm. suojarusteista huolehtiminen, ruokailun järjestäminen sekä taukutilojen ja käymälöiden hankinta.
HFO	Heavy Fuel Oil, raskas polttoöljy. Jalostusprosessin tislusjäännösöljyä kutsutaan raskaaksi polttoöljyksi, myös RPÖ:ksi. Raskaan polttoöljyn tiheys on lähellä veden tiheyttä tai sen yläpuolella (991–1 010 kg/m ³), ja sen viskositeetti on korkea. Raskaan polttoöljyn viskositeetti ilmaistaan lyhenteen HFO jatkona, esim. HFO 380 tarkoittaa öljyn viskositeetin olevan maksimissaan 380 mm ² /s 50 °C:n lämpötilassa.
HNS	Host Nation Support, isäntävaltion tuki. Myös Hazardous and Noxious Substances, vaaralliset ja haitalliset aineet.
HTP-arvot	HTP-arvo eli haitalliseksi tunnettu pitoisuus on pienin ilman kemikaalipitoisuus, jonka sosiaali- ja terveysministeriö on arvioinut voivan aiheuttaa haittaa tai vaaraa työntekijän terveydelle.
Huokoskaasukäsittely	Pilaantuneen maan käsittelymenetelmä. Huokoskaasukäsittelyssä maaperästä poistetaan haihtuvia yhdisteitä imemällä. Vrt. alipainekäsittely.

Huoltohenkilö	Vapaaehtoisten öljyntorjuntajoukkojen rannanpuhdistuksen roolitukseen liittyvä käsite. Huoltohenkilö vastaa puhtaiden tarvikkeiden, elintarvikkeiden ja henkilöiden kuljettamisesta työmaan puhtaalla alueella.
Huoltokuljetus	Huoltokuljetusten tarkoituksena on viedä kerääjille henkilökohtaisia suojarusteita sekä tarvittavia työkaluja. Huoltokuljetus huolehtii myös ruokatarvikkeiden kuljetuksesta kerääjille.
Huoltopiste	Huoltopisteissä säilytetään ja niiden kautta toimitetaan torjuntatyössä tarvittavia välineitä, ajoneuvojen polttoaineita ja muita tarvittavia materiaaleja. Lisäksi keräyshenkilöstön huolto, kuten ruokailut ja varusteiden korjaukset, hoidetaan huoltopisteillä tai niistä käsin.
HÄKE	Hätäkeskuslaitos.
IBC-kontti	Intermediate Bulk Container, polttoaineiden kuljettamiseen ja varastointiin vaadittavat määräykset täyttävä säiliökontti.
IFO	Intermediate Fuel Oil, keskiraskas polttoöljy. Keskiraskaan polttoöljyn tiheys on tavallisesti noin 890–910 kg/m ³ . Sen viskositeetti on raskasta polttoöljyä huomattavasti alempi, esim. IFO 180, jossa IFO-lyhenteen liite 180 kertoo polttoaineen viskositeetin olevan korkeintaan 180 mm ² /s 50 °C:ssa.
Ilmoittautumislomake	Vapepan käyttämä vastaanottolomake, jonka vapaaehtoinen täyttää saapuessaan öljynkeräystyöhön.
IMDG-säännöstö	International Maritime Dangerous Goods code, vaarallisten aineiden luokituskoodi, sisältää määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetuksesta kappaletavaranaluksessa.
Imeytysaineet	Imeytysaineita öljyn ja muiden kemikaalien imeyttämiseen ovat rakeet sekä erilaiset matot, pitkot, puomit ja tyynyt.
Imeytysmatto	Imeytysmatto laitetaan joko imeytettävän aineen päälle tai ennaltaehkäisevästi alueille, joilla voi tapahtua öljyntyntymistä. Saatavana rullatavarana. Hävitetään imeytettävän aineen hävitysohjeiden mukaisesti. Voidaan käyttää sekä maalla että vesistössä.
Imeytyspitko	Öljynimeytyspitkot soveltuvat öljyn ja sen johdannaisten imeyttämiseen. Pitkot sisältävät vettähylykivää kuitua, ja ne voidaan liittää yhteen varustukseen kuuluvilla köysillä tai hakasilla. Pitkoja käytetään öljyn imeyttämiseen veden pinnalta tyynessä vedessä tai yhdessä rajoituspuomin kanssa.
Imeytyspuomi	Öljynimeytyspuomit soveltuvat öljyn ja sen johdannaisten imeyttämiseen veden pinnalta ja ovat yleensä vettä hylkivästä materiaalista valmistettuja. Imeytyspuomi-termiä käytetään nauhapuomista tai helmallisesta imeytyspuomista, vrt. imeytyspitko.
IMO	International Maritime Organisation. Kansainvälinen merenkulkuorganisaatio, joka on kansainvälisen merenkulun turvallisuusasioita hallinnoiva järjestö.
In situ	Paikan päällä tehtävä maaperänpuhdistustoimenpide.
Inertkaasu (inert gas)	Suojakaasu tai -höyry, joka ei ylläpidä palamista eikä myöskään elämää, koska se laskee ilman happipitoisuutta. Hapeton kaasu, usein pestyä pakokaasua. Suojakaasuina käytetään myös hiilidioksidia tai typpeä.
Inertointi (inerting)	Inerttikaasun johtaminen tilaan tarkoituksena alentaa happipitoisuutta ja pitää se tasolla, jolla palamista ei voi tapahtua.
IOPC Funds	International Oil Pollution Compensation Funds. Kansainvälinen korvausrahasto.
IPIECA	International Petroleum Industry Environmental Conservation Association.
ISPS	International Ship and Port facility Security code. IMO:n SOLAS-sopimukseen sisältyvä määräys alus- ja satamaturvallisuuden ylläpitämisestä (Solas Chapter VI).
ISTIKE	Itä- ja Kaakkois-Suomen pelastuslaitosten tilannekeskus.
ITOPF	International Tanker owners Oil Pollution Federation limited. Kansainvälinen säiliöalussyhtiöiden öljyvahinkojen torjuntaan erikoistunut asiantuntijajärjestö.
Johtoryhmä	Pelastustoiminnan johtaja kokoaa tarvittaessa johtoryhmän, johon kutsutaan edustajia virka-apuviranomaisista, kuten kuntien ja valtion viranomaisista, sekä vahingonaiheuttajan edustajia ja tarvittavia muita asiantuntijoita.
JOKE	Johtokeskus, katso myös PEL-JOKE, pelastustoimen johtokeskus. Toiminnan johtamista varten perustettu toiminnallinen kokonaisuus, joka käsittää henkilöstön, tilan ja välineet. Johtokeskus voi tarkoittaa suppeammin myös kiinteää, erikseen suunniteltua tilaa, josta toimintaa johdetaan.
JOTKE	Pelastustoimen johtamisen järjestelmä.

Joukkue	Pelastuslaitosten joukkue muodostuu kolmesta ryhmästä ja niiden yksikön esimiehistä (3 + 15). WWF:n keräysjoukkueen muodostaa viisi viiden hengen keräysryhmää ryhmänjohtajineen.
Joukkueenjohtaja	Vapaaehtoisten öljytorjuntajoukkojen joukkueenjohtaja. Vastaa yhden lohkon ryhmistä sekä yhteydenpidosta öljykerääjien ja johtovastuussa olevan viranomaisen välillä.
Jälkitorjunta	Jälkitorjunta (jälkitoimet) käsittää ne toimenpiteet, joita tehdään öljyn pilaaman maaperän, pohjaveden ja rannikon puhdistamiseksi ja kunnostamiseksi sen jälkeen, kun välttämättömät torjuntatoimet vahingon rajoittamiseksi ja öljyn keräämiseksi on tehty.
Jätejakeet	Jättemateriaali lajitellaan viiteen laatuun, joista jokaisella on oma värikoodinsa. Värikoodit ovat keltainen = öljyinen maa-aines, sininen = öljy-vesiseos, musta = öljyinen sekajäte, punainen = öljyinen tartuntavaarallinen riskijäte ja harmaa = öljyntyntymätön sekajäte. Jätejakeita ei tule tarpeettomasti sekoittaa keskenään.
K A-Y	Ajoneuvoyhdistelmä. Merkintä YVT-tietojärjestelmän kohdekorteissa.
KA	Kuorma-auto. Merkintä YVT-tietojärjestelmän kohdekorteissa.
Kaapeli	Merimailin (meripeninkulman) kymmenesosa eli 182,5 metriä.
Kaasuvapaa (gas free)	Kaasuvapaa tarkoittaa, että tankki, osasto tai kontti on tutkittu tarkoituksenmukaisilla kaasupitoisuuden mittauslaitteilla ja todettu mittauksen ajankohtana riittävän puhtaaksi myrkyllisistä räjähtävistä tai inerttikaasuista tiettyä tarkoitusta varten.
Kaasuvapaaksi tekeminen (gas freeing)	Puhtaan ilman johtaminen tankkiin, osastoon tai konttiin tarkoituksena poistaa myrkylliset tai inerttikaasut, jolloin saavutetaan tiettyyn tarkoitukseen (esim. tankkiin meno, kuumatyö) riittävä tai sopiva ilmanpuhtaus.
Kaistale	Rantalohkokajoon liittyvä termi. Kaistale on 200 m:n mittainen alue lohossa. Yksi lohko koostuu viidestä kaistaleesta. Kaistaleet on nimetty aakkosin.
Kalliojyrkänneranta	Kalliorannan tyyppi, jossa kallio viettää jyrkästi syvään veteen ilman vedenpinnan yläpuolelle jäävää rantatasannetta.
Kallioranta	Kallioiden muodostama ranta, jossa etenkin suojaisemmissa poukamissa ja lahdelmissa voi olla irtomaa-aineksen muodostamia rantatasanteita. Kallion halkeamissa ja ruhjeissa esiintyy louhikoita.
Kaluston huoltopiste	Kuljetuskaluston huoltoon ja puhdistukseen käytettävä piste. Puhdistus tehtävä pesupaikassa, jossa on ympäristömääräysten edellyttämät öljynerotuskaivot.
Kansainvälinen öljysuojarahasto	Kansainvälinen korvausrahasto eli IOPC Funds, joka koostuu kahdesta rahastosta: 1992 Fund ja Supplementary Fund. Kansainvälisestä rahastosta voidaan hakea korvausta öljyvahingosta johtuviin kustannuksiin, kun vuoto on peräisin säiliöaluksesta.
Kappaletavara	Kappaletavaralla tarkoitetaan aineita, joita kuljetetaan pakkauksissa, kuljetussäiliöissä, konteissa tai pakattuina muulla vastaavalla tavalla, kuten IBC-suurpakkauksiin.
Karsinogeeninen	Syöpää aiheuttava.
Kaukokartoitus	Kaukokartoitus (engl. remote sensing) eli kaukohavainnointi. Kaukohavainnointi on kohteen ominaisuuksien mittaamista sähkömagneettisten aaltojen avulla ilman fyysistä kosketusta kohteeseen. Erilaisilla aineilla on erilaiset sähköiset, fysikaaliset, kemialliset ja geometriset ominaisuudet, minkä takia ne heijastavat sähkömagneettista säteilyä (mm. valoa) eri tavoin. Käyttäen hyväksi tietoa eri kohteiden heijastusominaisuuksista pystytään mittaamaan myös kohteiden muita ominaisuuksia. Kaukokartoituksessa tietoa kerätään pääasiassa satelliiteissa tai lentokoneissa olevien mittalaitteiden eli instrumenttien avulla.
KEJO	Viranomaisten yhteinen kenttäjohtamisjärjestelmä.
Kemialliset vaaratekijät	Kemialliset vaaratekijät voivat aiheuttaa työssä vaaran, kun niille altistutaan haitallisessa määrin. Niitä ovat seuraavat tekijät: aineet tai valmisteet, jotka luokitellaan vaarallisten aineiden luettelon mukaisesti, aineet tai valmisteet, joita tarkoitetaan valtioneuvoston asetuksessa työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta, lyijy ja sen yhdisteet, sikäli kun ne imeytyvät ihmisen elimistöön, asbesti sekä ympäristön tupakansavu.
Keräysmenetelmät	Öljyisen jätteen keräysmenetelmiä ovat mm. manuaaliset menetelmät, konetekniset menetelmät ja pesutekniset menetelmät.
Keräyspiste	Keräyspisteitä perustetaan keräystyömaalle. Niihin kootaan vahinkoalueelta kerätty jäte. Keräyspisteen tulisi sijaita sellaisessa paikassa, että käsin siirrettäessä jätteen kantomatka on korkeintaan 40 metriä. Keräyspisteeltä jäte toimitetaan kuljetuspisteelle. Keräyspisteitä ei ole aina merkitty karttoihin, vaan niitä perustetaan liikaantuneelle ranta-alueille tarpeen mukaan.

Keräystyömaa	Keräystyömaa on se alue, jossa kerätään öljyvahinkojätettä.
Kevyt polttoöljy	Kevyt polttoöljy on maaöljytuotteiden ja lisäaineiden seos. Sitä käytetään alusten polttoaineena. Se on palava neste, jonka voivat sytyttää lämpö, kipinät tai liekit. Se voi haihtua ilmaan, liueta veteen tai muodostaa maaperän kanssa sidoksia, jotka ovat pysyviä ja kulkeutuvat hiekkamaalla huomattavia matkoja.
KKJ	KKJ, kartastokoordinaattijärjestelmä, on Suomessa käytössä oleva valtakunnallinen koordinaattijärjestelmä, jonka vertausellipsoidina on Hayfordin ellipsoidi.
Kolli	Kollilla tarkoitetaan pienintä yhtenä yksikkönä käsiteltäväksi tarkoitettua pakkausta tai esinettä, lukuun ottamatta kutiste- tai kiristekalvolla kuormalavalle sidottua lähetystä.
Kompostointi	Jätteenkäsittelymenetelmä, jossa hyödynnetään mikrobien kykyä hajottaa maaperän orgaanisia haitta-aineita.
Kompostointikenttä	Kompostointikentillä kompostoitava aines kasataan aumoiksi esim. asfalttikentän päälle.
Konetekniset menetelmät	Öljynkeräysmenetelmiä. Näitä ovat mm. öljyn pumppaus, koneellinen maankuorinta ja mekaaninen keräys.
Kosteikkoranta	Suojainen, soistunut, ruohikkoinen ja matala vesi- ja suoalue. Usein tärkeä lintualue.
KPL	Kirjanpitolaki.
Krivat	Erillisverkossa toimiva suurhäiriötilanteiden palvelualue ja informaatiokanava.
Kuljetusasiakirja	Maakuljetuksissa kuljetusasiakirjoja ovat siirtoasiakirja ja rahtikirja. Merikuljetuksissa kuljetusasiakirjalla tarkoitetaan konossementtia tai muuta asiakirjaa, joka annetaan todistukseksi kuljetussopimuksesta.
Kuljetushenkilö rantakeräystyössä	Vapaaehtoisten öljyntorjuntajoukkojen rannanpuhdistuksen roolitukseen liittyvä käsite. Kuljetushenkilö kuljettaa öljyistä jätettä keräyspisteiltä kuljetuspisteille.
Kuljetuspiste	Kuljetuspisteet on merkitty operatiivisiin karttoihin sekä YVT-tietojärjestelmään. Kuljetuspisteeseen tuotavat jätteet laitetaan soveltuville kuljetusalustoille jätetyypin mukaan. Kuljetuspisteitä voidaan käyttää myös muuhun kuin jätelogistiikkaan. Ne soveltuvat esim. keräyshenkilöstön huoltoon, tarvikkeiden siirtoon, kenttäjohtamispaikoiksi ja kokoontumis- tai parkkialueiksi. Kuljetuspisteet poikkeavat toisistaan, eivätkä kaikki pisteet sovellu kaikkiin tehtäviin. Pisteiden ominaisuudet selviävät kohdekorteista, jotka ovat löydettävissä YVT-järjestelmästä ja operatiivisista kartoista.
Kuljetussopimus	Kuljetussopimus on yleisnimitys tavarain tai matkustajien kuljetusta koskeville sopimuksille.
Kuljetusyksikkö	Lastinkuljetusyksiköllä tarkoitetaan ajoneuvoa, rautatievaunua, rahtikonttia, säiliöajoneuvoa, rautatiesäiliövaunua ja kuljetussäiliötä.
Kuollut paino [dwt]	Laivan kuollut paino eli kantavuus ilmoittaa laivan suurimman sallitun lastin mukaan lukien polttoaine, makeavesivarastot, miehistö ja elintarvikkeet.
Kuumatyö	Kuumatyötä on kaikki sellainen työ, johon liittyy hitsaamista tai polttamista. Kuumatyötä ovat myös poraaminen, hiominen, sähkötyö tai hyväksymättömien sähkölaitteiden käyttö, josta saattaa aiheutua sytyttävä kipinä.
Kylmätyö	Kylmällä työympäristöllä tarkoitetaan olosuhteita, joissa lämpötila on alle +10...+12 astetta. Kylmässä työskentely heikentää toimintakykyä ja voi aiheuttaa eriasteisia haittoja, kuten paleltumia.
L4	Ensihoidon kenttäjohtaja, Lauri4.
Laivaaja	Laivaajalla tarkoitetaan sitä, joka luovuttaa tavarain kuljetettavaksi.
Laivanisäntä	Laivanisäntä on sellainen aluksen omistaja tai koko aluksen vuokraaja, joka käyttää tosiasiallista määräamisvaltaa alusturvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä.
Lastaussuunnitelma	Lastaussuunnitelma sisältää lastauskohteet ja lastaukseen käytettävät menetelmät.
Lastaustavat	Lastausmenetelmät on luokiteltu viiteen lastaustapaan: I = Lo-lo, kohteessa liikkuva nostolaite, II = Lo-lo, kohteessa kiinteä nosturi, III = Lo-lo, nosturillinen alus, IV = Ro-ro, rampillinen alus ja V = käsivoimin.
Lastinkäsittelykalusto	Lastinkäsittelykalustoon kuuluvat ajoneuvonosturi, kappaletavarainosturilla varustettu kuorma-auto, pyöräkuormaaja, pyörätraktori, kaivurikuormaaja, kurottajakuormaaja, nosturilla varustettu alus ja rampillinen alus.
Leijupetikattila	Terminen jätteenkäsittelymenetelmä. Leijupetikattilassa on ilmavirran avulla leijutettava kuuma hiekkakerros, josta käytetään nimitystä leijupeti.

Leimahduspiste	Leimahduspiste on alin lämpötila, jossa nesteestä haihtuu normaalipaineessa niin paljon höyryä, että ne muodostavat nestepinnan päällä olevan ilman kanssa palavan kaasuseoksen.
Lieteranta	Tasainen ja alava ranta, jonka maalajit ovat eloperäistä liejua tai vyöhykkeittäin lajittuneita savi- ja silttimuodostelmia.
Likaantuneisuusaste	Öljyntyneisyysaste, ilmoitetaan prosentteina pinta-alasta. Arvio tehdään silmämääräisesti.
Likainen alue	Öljyinen alue, jota ei ole vielä puhdistettu.
Lohko	Yhden kilometrin mittainen ranta-alue mantereella tai saarella. Lohkot on nimetty paikan ja järjestyksenumeron mukaan, esim. Porvoon 1. lohko = POR_1.
Lo-lo	Lo-lo-menetelmässä (lift on – lift off) lasti nostetaan nosturilla pystysuorasti alukseen tai siitä pois. Nosturit voivat olla aluksessa tai laiturilla, ja ne voidaan varustaa tavaralajin mukaan sopivilla tartuntavarusteilla.
Loppukäsittelypaikka	Jätteenkäsittelylaitos, jossa öljyisen jätteen hävittäminen tai loppusijoitus tapahtuu.
Lopputarkastus	Työterveyshuoltoon liittyvä käsite. Torjuntatöiden päätyttyä henkilöstön terveydentila todetaan lopputarkastuksella.
Louhikkoranta	Pääasiassa yli 250 mm:n lohkareiden peittämä ranta. Kivien laatu voi vaihdella lohkareista vierinkiviin.
LSFO	Low Sulphur Fuel Oil, vähärikkinen laivapolttoaine.
LVM	Liikenne- ja viestintäministeriö.
Lämpötyö	Lämpimissä olosuhteissa työskentely voi aiheuttaa useita terveysvaikutuksia, jotka ovat sidoksissa mm. henkilön terveydentilaan sekä fyysiseen rasitukseen. Tärkeintä on huolehtia riittävästä nesteytyksestä ja suojaumisesta suoralta auringonvalolta.
Maa-alueen öljyvahinko	Sellainen maa-alueella tapahtuva vahinko tai haitta, jonka maahan tai veteen joutunut öljy aiheuttaa ihmiselle tai ympäristölle liikaamalla, turmelemalla tai pilaamalla maaperää, vesiä, kasvillisuutta, eläimistöä, rakenteita tai laitteita.
Maastotiedustelu	Maastotiedustelussa selvitetään lohkon ja kaistaleen tarkkuudella öljyn sijainti ja likaantuneen ranta-alueen saastuneisuusaste. Samalla kartoitetaan öljyntyneiden alueiden rantamateriaali ja erityispiirteet. Laajassa öljyvahingossa tiedustelun suorittaa Puolustusvoimat virka-apupyynnön pohjalta.
Manuaaliset menetelmät	Öljyistä jätettä kerätään käsin lapioiden, harjojen ja imeytysliinon avulla.
MARPOL	International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, kansainvälinen meriympäristön suojelusopimus.
Matkustaja	Matkustaja on merilain (ML) 15. §:n tarkoituksessa henkilö, jota matkustajan kuljetuksesta tehdyn sopimuksen nojalla kuljetetaan tai aiotaan kuljettaa aluksella. ML 15. §:n ulkopuolella matkustaja-termiä käytetään yleisesti kaikista laivaväkeen kuulumattomista laivalla matkustavista henkilöistä.
MDO	Marine Diesel Oil, meriliikenteen dieselöljy.
Meripuomi	Öljyn leviämisen estämiseen tai nuottaamiseen käytettävä puomi, jonka korkeus on noin 100–120 cm.
Merirahtikirja	Asiakirja, joka on todiste merikuljetusta koskevasta sopimuksesta ja siitä, että rahdinkuljettaja on vastaanottanut tavarat. Merirahtikirjasta säädetään Suomen merilaissa.
MGO	Marine Gas Oil, meriliikenteen kaasuöljy.
MIRG	Pelastustoimen erikoiskoulutetulla meritoimintaryhmällä (Maritime Incidence Response Group, MIRG) tarkoitetaan pelastuslaitosten henkilöstöstä koostuvaa, meripelastustoimen erityisilanteisiin koulutettua ja varustettua erikoisryhmää.
MMSI	Maritime Mobile Service Identity, aluskohtainen radiotunnistenumero.
Moro	Karkearakeisten kivilajien, etenkin rapakiven rapautumissora.
MPK	Maanpuolustuskoulutusyhdistys.
MRCC	Meripelastuskeskuksella (Maritime Rescue Co-ordination Centre, MRCC) tarkoitetaan erikseen määrättyä merivartioston johtokeskusta, joka on Suomen meripelastustoimen vastuualueen valtakunnallinen johtokeskus ja Suomen meripelastustoimen kansainvälinen yhteispiste. Se huolehtii johtamis- ja viestitysvaivojen jatkuvasta ylläpitämisestä sekä etsintä- ja pelastustoiminnan johtamisesta meripelastuslohkonsa alueella.

MRSC	Meripelastuslohkokeskuksella (Maritime Rescue Sub-Centre, MRSC) tarkoitetaan erikseen määrättyä merivartioston johto- tai muuta keskusta, joka itsenäisesti tai meripelastuskeskukselle alistettuna huolehtii johtamis- ja viestitysvalmiuden jatkuvasta ylläpitämisestä sekä etsintä- ja pelastustoiminnan johtamisesta meripelastuslohkonsa alueella tai muulla erikseen määrättyllä alueella.
NM	Nautical Mile, merimaili, 1 852 metriä.
NT	Net Tonnage, nettovetoisuus. Aluksen hyötyvetoisuus eli hyötytilojen tilavuus.
OHTO	Vapaaehtoisen pelastuspalvelu Vapepan tekstiviestipohjainen hälytysjärjestelmä.
OPA 90	US Oil Pollution Act 1990, öljyn aiheuttamaa pilaantumista koskeva laki, jonka Yhdysvallat antoi vuonna 1989 sattuneen Exxon Valdezin onnettomuuden jälkeen. Laissa määrätään alusten kaksoisrunkorakenteesta sekä yksirunkoisten öljysäiliöalusten käytöstä poistamisesta.
Operatiiviset kartat	Operatiiviset kartat ovat SÖKÖ-toimintamalliin liittyviä karttoja, joissa rantaviiva on jaettu yhden kilometrin lohkoihin ja lohkot edelleen 200 metrin kaistaleisiin. Lohkot on erotettu toisistaan sinisellä ja punaisella värillä, ja kaistaleet on erotettu pisteellä. Karttaan on merkitty myös logistiset pisteet. Karttoja käytetään mm. maastotiedustelussa ja jätelogistiikassa.
OPRC-yleissopimus	OPRC-yleissopimus (International convention on Oil Pollution preparedness, Response and Co-operation) on kansainvälinen yleissopimus öljyvahinkojen torjuntavalmiudesta, torjumisesta ja torjuntayhteistyöstä. Se solmittiin vuonna 1990. Sopimus velvoittaa mm. alueellisen yhteistyön kehittämiseen, tekniseen avunantoon sekä tiedonvaihtoon torjuntavalmiuden ja lainsäädännön kehittämiseksi.
Orgaaninen aines	Orgaanista ainesta ovat mm. puun palaset, kasvit ja öljyn hiilivety-yhdisteet.
OSC	Onnettomuuspaikan johtajalla (On-Scene Co-ordinator, OSC) tarkoitetaan henkilöä, jonka tehtävänä on meripelastusjohtajan alaisuudessa johtaa ja sovittaa yhteen etsintä- ja pelastustoimintaa onnettomuusalueella.
OSWAT	Öljyvahinkojätteiden käsittelyä alusonnettomuuden jälkeen Kymenlaakson alueen näkökulmasta tutkinut Lappeenrannan teknillisen yliopiston hanke.
OTKES	Onnettomuustutkintakeskus. Tutkii Suomessa tapahtuneet suuronnettomuudet sekä vakavat ilmai-, vesiliikenne- ja raideliikenneonnettomuudet. OTKES kuuluu oikeusministeriöön.
P&I	Protection and Indemnity. Laivan omistajan vastuuvakuutus.
P1	Pelastusjohtaja.
P2	Päivystävä päällikkö.
P3	Päivystävä palomestari.
PAH-yhdisteet	Polysykliset aromaattiset hiilivedyt. Useat niistä ovat syöpää aiheuttavia yhdisteitä.
Parkki	Öljysuojarahaston hakemusten hallinnointijärjestelmä.
Peilaus	Aluksen tankissa olevan nesteen määrän mittaus.
PeKe	Pelastustoimen kenttäjohtamisjärjestelmä.
PEL-JOKE	Pelastustoiminnan johtokeskus (PEL-JOKE) on pelastustoiminnan alueelle perustettu tilanteenaikea johtamispaikka, jossa toimii organisaation ylin johtamistaso eli yleisjohto. Johtokeskus voi koostua joko yksittäisen viranomaisen henkilöstöstä tai useista viranomaisista, asiantuntijoista ja esikuntahenkilöstöstä. PEL-JOKEN perustamisesta ja toiminnasta on tehty erillinen työjärjestys kutakin viranomaista ja toimintoa varten. PEL-JOKE jakautuu seuraaviin osiin: pelastustoiminnan johtajaan, esikuntaan ja johtoryhmään.
Perustamiskeskus	Perustamiskeskus on vapaaehtoisjoukkojen perustamisen toteuttamiseksi ja huoltamiseksi suunniteltu paikka. Öljyntorjuntatyöhön saapuneiden henkilöiden henkilötiedot kirjataan ja terveydentila todetaan ilmoittautumispisteellä. Samalla kysytään mahdolliset erityistaidot, ja myös omaisuus kirjataan vahingonkorvauksien varalta.
Pesutekninen menetelmä	Öljynkeräysmenetelmä. Erilaisia pesuteknisiä menetelmiä ovat huuhtelu, matalapainepesu, korkeapainepesu sekä höyry- ja hiekkapuhallus.
Pientonnisto	Pientonnistoon kuuluu rannikkoaluksia, sisävesialuksia sekä sisävesillä ja rannikolla liikennöimään tarkoitettuja sisävesi-merialuksia.
PIMA	Pilaantunut maaperä.

POLREP	POLREP-saasteilmoitusjärjestelmä, jota Itämeren valtiot käyttävät Helcom-yhteistyössä Helsingin sopimuksen nojalla. Saasteilmoitusjärjestelmää on tarkoitettu käytettäväksi torjuntaviranomaisten välisessä tietojen vaihdossa, kun meren likaantumista on tapahtunut tai sellaisen uhka ilmenee. Järjestelmä on alun perin kehitetty telex-sanomien käyttöön, mutta se soveltuu myös muuhun sanomien välitykseen.
POLSCALE	Öljyvahingon vakavuusasteikko, joka on julkaistu Euroopan komission ohjeessa POLSCALE: Guide, Reference System and Scale for Quantifying and Assessing Coastal Pollution and Clean-up Operations in Oil-polluted Coastal Zones.
Polttaminen	Öljyn polttaminen. Torjuntamenetelmä, jota voidaan käyttää vain poikkeustapauksissa Helsingin sopimuksessa (Sops 2/2000) sovitun mukaisesti.
Portnet	Portnet (www.portnet.fi) on satamaliikenteen tietojärjestelmä, jota ylläpitää Väylävirasto. Portnet-järjestelmään syötetään kaikista Suomen satamiin kohdistuvista aluskäynneistä seuraavat tiedot: alusilmoitus, lasti-ilmoitus, vaarallisen lastin ilmoitus sekä alusjäteilmoitus tai tieto alusjätepoikkeusluvasta.
PPE	Personal Protective Equipment, henkilökohtaiset suojavarusteet. Lyhenne PPE tarkoittaa myös painelu-puhalluselytystä.
PRONTO	Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto. Järjestelmä pelastustoimen seurantaa ja kehittämistä sekä onnettomuuden selvittämistä varten.
Proomu	Proomuja kuljetetaan vetämällä niitä hinausköyden varassa hinaajalla (tug) tai puskemalla proomun perään kytketyllä puskipujalla (pusher). Proomutyyppejä ovat mm. avoin ruumaproomu, säiliöproomu ja kansiproomu. Lastinkäsittelytapa vaihtelee tavarasta, proomutyypistä ja lastinkäsittelypaikasta riippuen.
Propulsiojärjestelmä	Laivojen kuljetuskoneisto (potkuri, vaihteisto, moottori ym.). Propulsiolla tarkoitetaan laivan kulkuvastuksen kumoamiseen ja kiihdytykseen tarvittavan työntövoiman aikaansaamista laivasta käsin. Propulsiojärjestelmiä ovat mm. erilaiset ruoripotkurijärjestelmät ja vesisuihkupropulsio (jet).
Puhdas alue	Öljyyntymättä jäänyt tai öljyisestä jätteestä puhdistettu alue.
Puhdistautumispiste	Keräystyömaalle perustettava erillinen puhdistautumispiste torjuntahenkilöstön puhdistautumista ja huoltoa varten.
Puheryhmä	Puheryhmät ovat Virve-radiopuhelimiin "kanavia". Jokaisella viranomaisella on omat puheryhmänsä, ja lisäksi on yhteisiä puheryhmiä eri viranomaisten kesken.
Purkamissuunnitelma	Purkamissuunnitelma sisältää purkamiskohteet ja purkamiseen käytettävät menetelmät.
Purkamistavat	Purkamistapoja on kuusi, ja ne on luokiteltu numeroin VI–XI. VI = kiinteä nosturi, jatkokuljetus rautateitse, VII = kiinteä nosturi, jatkokuljetus maanteitse, VIII = ajoneuvonosturi tai kappaletavaranostrilla varustettu kuorma-auto, jatkokuljetus maanteitse, IX = ajoneuvonosturi tai kappaletavaranostrilla varustettu kuorma-auto, jatkokuljetus rautateitse, X = ramppi, jatkokuljetus rautateitse ja XI = ramppi, jatkokuljetus maanteitse.
Puskuriallas	Väliaikainen ratkaisu vahinkojätteen varastoimiseksi. Käytetään myös nimitystä katastrofiallas. Voidaan toteuttaa esim. maavalleista suojaamalla syntynyt allas öljyä kestäväällä muovikalvolla (esim. HDPE/PVC). Allas tulee peittää sadevesien pääsyn estämiseksi. Käytetään vain, mikäli muita varastointimuotoja ei voida hyödyntää.
PV	Puolustusvoimat.
Raakaöljy	Raakaöljy koostuu pääasiassa hiilestä ja vedystä. Lisäksi siinä on parafiineja, naftiineja, bentseeniä ja polysyklisiä aromaattisia hiilivetyjä eli PAH-yhdisteitä. Raakaöljy sisältää myös alkuaineita, mm. rikkiä, typpeä, happea ja metalleja.
Raakaöljy pesu (COW)	Raakaöljyaluksilla käytettävä lastitankkien pesumenetelmä kiinteästi asennetulla laitteella, jossa aluksen lastia käytetään pesuliuksena irrottamaan öljyjäänteet tankin pinnoilta. (COW, Crude Oil Washing.)
Rahtaus sopimus	Yleensä vakiolomakkeelle tehty sopimus aluksen kokonais- tai osittaisrahtauksesta. Sopimus sisältää tiedot rahtausmuodosta (aika- tai matkarahtaus) sekä miehistön osallisuudesta.
Rannansuojamatto	Öljyn rantamateriaaliin imeytymisen estämiseksi käytettävä suojamatto (imeytysmatto). Voidaan käyttää likaantumisen torjuntaan ja myös työmaan ja sen kulkureittien suojaamiseen.
Rannikkopuomi	Rannikko- tai rajoituspuomi. Rannikon läheisyydessä öljyn leviämisen estämiseksi ja rannikon suojaamiseksi käytettävä puomi, jonka korkeus on 750–900 mm.

Rantatyytit	Kysymystyyppi tiedustelulomakkeessa. Rantatyyppiä ovat kallio- ja kivikkoranta sekä louhikko, hiekkaranta, ruovikko, kaislikko, karkea sora-, siltti-, savi- ja mutaranta, vesijättömaat ja kosteikkoalueet.
Rapakallioranta	Rikkonaisesta rapautuvasta kalliosta muodostunut kallioranta, jonka rantatasanne on moreenia.
Raskas polttoöljy	Raskas polttoöljy on tislaujäännösöljyä. Se sisältää mm. rikkiä. Raskas polttoöljy on veteen liukenematonta. Se ei myöskään kulkeudu maaperässä vaan muodostaa pysyvän sidoksen maaperän kanssa. Vedessä raskas polttoöljy vajoaa pohjamudan sekaan ja sedimentoituu sinne.
RCC	Rescue Co-ordination Centre, pelastustoimien koordinaation keskus.
Response Commander, RC. Termi käytössä mm. Helcom-manuaaleissa.	Torjuntatöiden johtaja. Termi käytössä mm. Helcom-manuaaleissa.
Riskinarviointi	Työturvallisuuslain (738/2002) mukaan työnantajalla on velvollisuus selvittää, tunnistaa ja arvioida työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle työstä aiheutuvat haitat ja vaarat. Tätä toimintaa kutsutaan riskinarviointiksi. Riskinarviointia voi olla myös pilaantuneen maaperän puhdistamistarpeen ja puhdistamatta jättämisen aiheuttaman riskin arviointi silloin, kun alueen puhdistaminen kohtuullisin kustannuksin tai muuten ei ole tarkoituksenmukaista.
Rock cleaner	Raivaussahan tai trimmerin tapaan käytettävä harjakeräin, jolla puhdistetaan esim. rantakiviä. Painaa noin 6,5 kg.
Ro-ro	Ro-ro-järjestelmässä (roll on – roll off) lasti siirretään alukseen ja aluksesta pyörien päällä. Tavara kootaan käsittely-yksiköiksi lauttavaunuille, suurlavoille, kontteihin tai trailereihin. Lauttavaunut ovat matalia lastausalustoja, joiden toisessa päässä on yleensä pyörät. Tavarat lastataan ja tuetaan satamavarastossa lauttavaunuille, jotka siirretään alukseen tavallisesti vetomestarin avulla ja kiinnitetään paikoilleen merimatkan ajaksi. Suurlavat ja kontit siirretään alukseen lauttavaunujen päällä tai pinotaan ruumaan isoilla vastapainotrukeilla. Lasti siirretään laivaan tavallisimmin peräportista, mutta myös sivu- tai keulaporttia voidaan käyttää.
Ro-ro-alus	Roll on – roll off eli laiva, joka lastataan ja puretaan ajamalla lasti ajoneuvolla laivaan ja maihin kuljetusrampin kautta.
ROV	Remotely Operated underwater Vehicle, kauko-ohjattava robotti tai sukellusvene.
RSC	Rescue Sub-Centre, pelastustoimien lohkokeskus.
RV	Rescue Vessel, pelastusalus.
Ryhmä (keräysryhmä)	Vapaaehtoisten öljytorjuntajoukkojen ryhmä, johon kuuluu ryhmänjohtaja ja noin 5 öljykerääjää. Kerääjien määrä riippuu rannan likaantuneisuusasteesta.
Ryhmänjohtaja (keräysryhmän)	Jokaisella vapaaehtoisten öljytorjuntajoukkojen keräysryhmällä on ryhmänjohtaja, joka ohjaa ryhmänsä toimintaa, opastaa varusteiden käytössä ja työturvallisuudessa sekä toimii yhteyshenkilönä joukkueenjohtajaa.
Saastuneisuusaste	Saastuneisuusaste, sama kuin likaantuneisuus- tai öljyntyneisyysaste, ilmoitetaan prosentteina pinta-alasta. Arvio tehdään silmämääräisesti.
Safety Plan	Aluksen turvallisuussuunnitelma. Safety Plan on saatavilla mm. punaisesta tuubista aluksen pääkanalla sisääntulon kohdalla. Sisältää mm. aluksen rakennepiirroksen.
Salvage	Aluksen ja omaisuuden pelastamiseen tähtäävä toiminta, jonka yleensä hoitavat yksityiset yritykset.
SAR	Search and Rescue, etsintä ja pelastus.
SC	Meripelastustoimen johtajalla (Search and rescue Co-ordinator, SC) tarkoitetaan meripelastuslohkon meripelastustoimen järjestelyistä vastaavaa merivartioston komentajaa.
SDR	Special Drawing Right, ts. erityisnosto-oikeus. Kansainvälisen valuuttarahaston luoma maksu- ja varantoväline, jonka arvo määritellään valuuttakorin perusteella. Esim. vahingonkorvaussummat ilmoitetaan SDR-yksikköinä. Vuoden 2020 elokuun 18. päivän vaihtokurssin mukaan yksi SDR on 1,188990 euroa.
SeaTrackWeb	Ruotsin ilmatieteen laitoksen SMHI:n kehittämä www-sovellus öljyn leviämisen laskentaan merialueilla. Käyttää laskentaan reaaliaikaista säätietoa. Kulkeutumisenusteet tilattavissa YVT-järjestelmän kautta, Ilmatieteenlaitoksen päivystäjältä tai Suomen ympäristökeskukselta.
Site Safety Plan	Keräystyömaan turvallisuussuunnitelma.
Skimmeri	Öljyn keräämiseen vedestä tarkoitettu laite.

SLPS	Suomen Lentopelastusseura ry.
SM	Sisäministeriö.
SMC	Meripelastusjohtajalla (Search and rescue Mission Co-ordinator, SMC) tarkoitetaan meripelastuksen johtokeskuksessa toimivaa rajavartiomiestä, jonka tehtävänä on johtaa etsintä- ja pelastustoimintaa.
SMPS	Suomen Meripelastusseura ry.
SOG	Speed Over Ground, nopeus pohjan suhteen.
SOLAS-sopimus	SOLAS-sopimuksella tarkoitetaan ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehtyä kansainvälistä yleissopimusta, International Convention for the Safety of Life at Sea (SopS 11/1981).
Solmu (kn)	Nopeuden yksikkö, 1,852 km/h, knot.
SOPEP	Shipboard Oil Pollution Emergency Plan, aluksen valmiussuunnitelma öljyvahingon varalta.
SPEK	Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry.
SpillMOD	Venäjällä kehitetty, US Coast Guardin ja Transas Marinen simulaatiolaskentaan perustuva hydrodynaaminen öljyn leviämisen mallinnusjärjestelmä. Käyttää laskentaan sääolosuhteiden historiadataa. Toimii merialueilla.
Spontaani vapaaehtoinen	Spontaanilla vapaaehtoisella tarkoitetaan etukäteen kouluttamatonta ja järjestön hälytysryhmään kuulumatonta vapaaehtoista.
SPR	Suomen Punainen Risti.
SRR	Search and Rescue Region, meripelastustoimen vastuualue. Merialue, joka käsittää Suomen aluevedet, niillä olevan saariston sekä aluevesiin välittömästi liittyvän kansainvälisen merialueen osan, josta on erikseen sovittu naapurivaltioiden kanssa.
SRS	Search and Rescue Sub-region, meripelastuslohko. Meripelastustoimen vastuualueen osa-alue, joka yleensä käsittää asianomaisen merivartioston toimialueen ja lisäksi muun sen läheisyydessä olevan osan meripelastustoimen vastuualueesta sen mukaan kuin asiasta on tarkemmin sovittu tai määrätty ja jolla asianomainen merivartiosto vastaa meripelastustoimesta.
SRU	Search and Rescue Unit, etsintä- ja pelastusyksikkö. Alus tai ilma-alus, jossa on meripelastustoimen etsintä- ja pelastustehtävän hoitamista varten koulutettu miehistö ja joka on varustettu tehtävän hoitamiseen.
Stabilointi (kiinteytys)	Öljyllä pilaantuneiden maiden käsittelymenetelmä. Pilaantuneeseen maa-ainekseen sekoitetaan epäorgaanisia tai orgaanisia sideaineita, jolloin massa kovettuu ja haitta-aineiden liikkuvuus ja liukoisuus vähenevät.
Standardirahtikirja	Kuljetuksia varten tehtävä asiakirja, josta selviävät rahtikirjatiedot. Sitä käytetään sekä rautatie- että maantieliikenteessä.
STOPIA	Small Tanker Oil Pollution Indemnification Agreement. Sopimus, jonka nojalla bruttovetoisuudeltaan pienten säiliöalusten omistajien vastuusummaa korotetaan korvausjärjestelmässä.
Suoja-alue	Suoja-alueella tarkoitetaan välittömän vaaran aluetta ympäröivää aluetta, joka eristetään.
Suojaustoimenpiteet varastoinnissa	Suojaustoimenpiteillä estetään ympäristön pilaantuminen välivarastoinnin aikana. Suojaustoimet mitoitetaan sen mukaan, kuinka pitkäkestoista välivarastointi on. Toimenpiteet kohdistetaan pohjarakenteeseen ja vesien keräilyyn.
Suojavarustus	Henkilökohtaiseen suojavarustukseen kuuluvat esimerkiksi kertakäyttöhaalarit, lämpöhaalarit, sadevaatteet, saappaat, kämmenistä karhennetut öljynkestävät kumihansikkaat, suojalasit, hengitysmaski, kaasusuodattimella varustettu puolinaamari, pelastusliivit ja kevytkypärä.
Supplementary-rahasto	Kansainväliseen IOPC-korvausjärjestelmään kuuluva lisärahasto. IOPC Funds koostuu kahdesta rahastosta: 1992 Fund ja Supplementary Fund. Suomi on jäsenenä molemmissa.
Syke	Suomen ympäristökeskus.
Syttymisalue (flammable range) tarkoittaa niitä kaasun pitoisuuksia ilmassa, joissa muodostuu syttyviä seoksia.	Syttymisalue on pitoisuusalue, jonka rajoissa kaasun ja ilman seos voi syttyä. Pitoisuusalueen rajat ovat alempi syttymisraja ja ylempi syttymisraja.

Syttymisrajat	Syttymisrajat ovat pitoisuuksia, joiden rajoissa kaasun/höyryn ja ilman tai pölyn ja ilman seos voi syttyä. Alempi syttymisraja ilmaisee pienimmän pitoisuuden, jolla seos voi vielä syttyä. Ylempi syttymisraja on vastaavasti suurin pitoisuus. Ylemmän ja alemman syttymisrajan pitoisuusväli on aineen syttymisalue.
Syöpävaarallisuus	Syöpävaarallisuus tarkoittaa aineen, esim. kemikaalin, todennäköisyyttä aiheuttaa syöpää. Syöpävaarallisuus on luokiteltu viiteen luokkaan: 1. = ihmiselle syöpää aiheuttava, 2a. = todennäköisesti ihmiselle syöpää aiheuttava, 2b. = mahdollisesti syöpää aiheuttava, 3. = syöpävaarallisuus ei luokiteltavissa ja 4. = ei todennäköisesti ihmiselle syöpää aiheuttava.
Säilyminen	Joutuessaan mereen öljy alkaa säistyä, jolloin sen olomuoto muuttuu. Säilymisprosesseja ovat leviäminen, haihtuminen, dispersio, emulgoituminen, hapettuminen, liukeneminen ja sedimentoituminen.
SÖKÖ	Toimintamalli suuren öljyntorjuntaoperaation koordinoitiin öljyntorjunnasta vastaaville viranomaisille. Luotu pilottina Kymenlaakson pelastustoimen alueelle vuosina 2003–2007. Suomenlahden SÖKÖ II -toimintamalli valmistui vuonna 2011. Mallia on täydennetty myöhemmin myös talvitorjuntaohjeistuksella (TalviSÖKÖ). Toimintamalli on laajentunut kattamaan myös Saimaan syväväylän alueen 2018 (SÖKÖSaimaa). Kehitystyön koordinoijana on toiminut Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (ent. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu). Malli tai osia siitä on otettu käyttöön myös Perämerellä (PÖK) ja Saaristomerellä.
SÖKÖ-materiaali	Materiaali koostuu öljyntorjuntamanuaalista, siihen liittyvistä toimintaohjekorteista, tiedustelumakkeista, operatiivisista kartoista, logististen pisteiden kohdekorteista ja muusta paikkatietoaineistosta.
Talousvyöhyke ja aluevedet	Suomen aluevesistä on säädetty lailla Suomen aluevesien rajoista (463/1956). Sen nojalla annetussa asetuksessa Suomen aluevesien rajoista annetun lain soveltamisesta (993/1995) aluevesien rajat määritellään tarkasti. Suomen talousvyöhykkeestä taas säädetään lailla Suomen talousvyöhykkeestä (1058/2004). Sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa Suomen talousvyöhykkeestä (1073/2004) talousvyöhykkeen rajat määritellään tarkasti.
Tank Plan	Aluksen tankkipiirustus, löytyy yleensä Öljypäiväkirjan etuosasta.
Termiset jätteenkäsittelymenetelmät	Termiset menetelmät eli lämpökäsittelymenetelmät ovat tehokkaita orgaanisia haitta-aineita, kuten öljyä, sisältävien jätteiden käsittelyyn.
Termodesorptio	Terminen jätteenkäsittelymenetelmä, jossa haitta-aineet poistetaan haihuttamalla riittävän korkeassa lämpötilassa.
Terveystarkastus	Terveystarkastusten tarkoituksena on saada selville sellaiset tekijät, jotka vaikuttavat työntekijän terveyteen, turvallisuuteen ja työkykyyn. Tarkastusten sisältöön vaikuttavat mm. työn vaatimukset, altisteet ja työntekijän yksilölliset ominaisuudet.
Terveystarkastuspiste	Terveystarkastuspiste on ilmoittautumispisteellä. Siellä tehdään terveystarkastus ja kartoitetaan kerääjien terveydentila ennen työskentelyn aloitusta.
TETRA-teknologia	Terrestrial Trunked Radio. Digitaalinen, viranomaiskäyttöön suunniteltu radioverkkostandardi.
Tiedustelija	Tiedustelija on tiedustelujoukkueen jäsen. Maastotiedustelu pyydetään virka-apuna Puolustusvoimilta, jolloin tiedustelija on tehtävään koulutettu varusmies tai maakuntajoukon jäsen.
Tiedustelujoukkue	Tiedustelujoukkue tuottaa tilannetietoa rannikon öljyntyneisyydestä torjunnan johdolle. Ks. Maastotiedustelu.
TIKE	Tilannekeskus eli paikka tai organisaatio, jossa kerätään ja muokataan tietoa johtamista ja päätöksentekoa varten. Tilannekeskus voi toimia johtokeskuksen osana.
Toimintaohjekortit	Toimintaohjekortit (TOK) ovat tarkistus- ja muistilistoja tai tiivistelmiä öljyntorjuntatoiminnan perusajatuksista.
TOJE	Toiminta-alueen johtoelin.
TOPIA	Tanker Oil Pollution Indemnification Agreement. Kansainväliseen korvausjärjestelmään liittyvä sopimus, jonka nojalla laivanomistajat maksavat korvausten kokonaiskustannuksista 50 prosenttia Supplementary-rahaston maksamiin korvauksiin nähden.
Torjuntätöiden johtaja	Ts. pelastustoiminnan johtaja. Torjuntätöitä johtaa sen pelastustoimen alueen pelastusviranomainen, jossa vahinko tai vaaratilanne on saanut alkunsa, ellei pelastuslain 34. §:n ja/tai 35. §:n mukaisesti Rajavartiolaitys ole johtovastuussa tai muuta sovita.
Traficom	Liikenne- ja viestintävirasto, liikenteen ja viestinnän lupa-, rekisteri- ja valvontaviranomainen.
Trimmi	Aluksen keula- ja peräsyväyksien erotus.

TUJE	Tukitoimintojen johtoelin.
TUVE	Valtion omistuksessa oleva turvallisuusverkko.
TYVI	Tietovirrat yritysten ja viranomaisten välillä. TYVI-järjestelmän välityksellä yritykset voivat tehdä lakisääteiset ilmoituksensa sähköisesti viranomaisille ja viranomaistehtäviä hoitaville tahoille.
Työinfo	Öljyntorjuntaorganisaation toimijoille annettava info, joka sisältää perustietoja vahingosta, organisaatiosta, toiminnasta ja tavoitteista sekä toimintaohjeita.
Työmaavalvoja öljyntorjunnassa	Työmaavalvojan tehtävänä on pitää huolta logististen pisteiden vähimmäisvaatimusten toteuttamisesta pisteitä perustettaessa. Torjuntatöiden aikana valvojan tehtävänä on pitää huolta jätteiden lajittelun toimivuudesta ja jäteasioista sekä pitää kirjaa jätemäärästä. Lisäksi valvoja koordinoi jätteen kuljetuksia alueelta välivarastointiin tai loppukäsittelyyn.
Työpaikkaselvitys	Työpaikkaselvitys on työterveyshuollon toiminnan perusta. Sen avulla muodostetaan käsitys työpäikasta, sen vaaratekijöistä, riskeistä ja henkilöstön kuormittumisesta, tehdään johtopäätöksiä keskeisistä terveysvaaroista ja annetaan työympäristöön kohdistuvat korjausehdotukset sekä tehdään terveystarkastussuunnitelma.
Työterveyshoitaja	Työterveyshoitaja mm. osallistuu työpaikkaselvitysten ja riskinarvioinnin tekoon, tekee terveystarkastuksia sekä neuvoo ja opastaa terveyteen ja terveysvaaroihin liittyvissä asioissa.
Ullage	Ulitsi eli tankissa olevan nesteen päällä olevan tyhjän tilan korkeus.
UNCLOS	The United Nations Convention on the Law Of the Seas, YK:n merioikeusyleissopimus.
Vaarallinen jäte	Vaarallista jätettä on käytöstä poistettu aine tai esine, joka voi aiheuttaa erityistä vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.
VAHTI	Ympäristöhallinnon VAHTI-lupatietojärjestelmä sisältää tiedot kaikista jätteiden ja pilaantuneiden maiden käsittelijöistä ja niiden käytössä olevista jätteen käsittelymenetelmistä.
VAK	Vaarallisen aineen kuljetus.
Vapaaehtoiset öljyntorjuntajoukot	WWF:n perustamat vapaaehtoiset öljyntorjuntajoukot toimivat viranomaisten kutsusta apuna öljyvahingon jälkitorjunnassa sekä esim. öljyntyneiden eläinten hoidossa. WWF järjestää öljyntorjuntajoukoilleen jatkuvaa koulutusta. Vapaaehtoiset öljyntorjuntajoukot kuuluvat Vapepaan.
Vapaaehtoistyöntekijä	Henkilö, joka sopimuksesta ja ilman vastiketta tekee työtä työnantajalle. Vapaaehtoisella tarkoitetaan SÖKÖ-manuaalissa henkilöä, joka torjuntaa johtavan viranomaisen tehtävään hyväksymänä osallistuu vapaaehtoisesti öljyntorjuntaan. Vapaaehtoiselle tai hänen osoittamalleen yhteisölle voidaan sovittaessa maksaa korvausta tai kulukorvauksia.
Vapepa	Vapaaehtoinen pelastuspalvelu.
Vesijättöranta	Tasainen, alava ruohikkoalue, joka ajoittain peittyy veteen.
WGS-84	WGS84 (World Geodetic System Ellipsoid 1984) on Yhdysvaltain armeijan karttalaitoksen käyttöön ottama globaali koordinaattijärjestelmä, jota käytetään GPS-paikannuksessa. Sinisten merikarttojen koordinaattijärjestelmä EUREF-FIN perustuu kansainvälisen merenkulun standardin mukaiseen WGS84-koordinaattijärjestelmään, jota käytetään myös GPS-satelliittijärjestelmässä.
Viestintäpäällikkö	Koordinoi kaikkea viestintää pelastustoiminnan johtajan valtuuttamana. Pitää yhteyttä torjuntatöihin osallistuviin, laatii operaatiokohtaisen viestintäsuunnitelman ja työinfon. Seuraa yleisesti, analysoi ja kehittää öljyntorjuntaorganisaation viestintää. Vastaa onnettomuuden tiedottamisen valmistelusta yhteistyössä muiden tiedottajien kanssa pelastustoiminnan johtajan ohjeiden ja määräysten mukaisesti.
Virve	Viranomaisradioverkossa toimiva päätelaite, radiopuhelin. Myös koko maan kattava viranomaisradioverkko, joka perustuu TETRA-teknologiaan.
Viskositeetti	Suure, joka kuvaa nesteen tai kaasun kykyä vastustaa virtaamista.
VNtike	Valtioneuvoston tilannekeskus.
VRM	Variable Range Marker, säädettävä etäisyysrenkas tutkassa.
VTMIS	VTMIS koostuu kansallisista VTS-järjestelmistä. Suomen, Viron ja Venäjän yhteinen hanke meriliikenteen seuranta- ja informaatiojärjestelmistä.
VTS	Vessel Traffic Service, alusliikennepalvelu, jonka tarkoituksena on parantaa merenkulun turvallisuutta, edistää alusliikenteen sujuvuutta ja tehokkuutta sekä ennaltaehkäistä onnettomuuksia ja niistä mahdollisesti syntyviä ympäristöhaittoja.

WWF	Maailman Luonnon Säätiö (World Wide Fund for Nature).
Välittömän vaaran alue	Välittömän vaaran alueella kemikaalionnettomuudessa tarkoitetaan aluetta tai tilaa, johon on levinnyt terveydelle tai ympäristölle vaarallista tai syttymisvaarallista ainetta tai jossa ilman happipitoisuus on alentunut, sekä aluetta tai tilaa, jonka epäillään olevan vaarallinen tai joka voi muuttua vaaralliseksi. Välittömän vaaran alueella käytetään pelastustoiminnan johtajan määräämää suojaustasoa.
Välivarastointipiste	Välivarastoja perustetaan silloin, kun jo olemassa olevat varastot ja jätteenkäsittelylaitokset eivät riitä tai ovat niin kaukana, että on tarkoituksenmukaista kerätä jätteitä kuljetettaviksi kerralla suu-remppina erinä. Välivarastot tulevat olemaan käytössä muutamia kuukausia, korkeintaan vuoden. Välivarastointiin soveltuvat alueet on kartoitettu kuljetuspisteiden tavoin.
YJT	Yleinen järjestys ja turvallisuus.
YM	Ympäristöministeriö.
Ympäristölupa	Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavalle toiminnalle tarvitaan ympäristönsuojelulain mukainen lupa. Ympäristöluvassa annetaan määräyksiä mm. toiminnan laajuudesta, päästöistä ja niiden vähentämisestä.
YTV	Yhteistoimintaviranomainen, myös yhteistyövaltuuskunta.
YVA	Ympäristövaikutusten arviointi.
YVT	Ympäristövahinkojen torjunta. Yleiskäsite kattaa sekä öljy- että kemikaalivahinkojen torjunnan.
YVT-järjestelmä	Ympäristövahinkojen torjunnan tilannekuva- ja tietojärjestelmä, jota Rajavartiolaitys ylläpitää.
Öljy	Kivennäisöljy sen kaikissa muodoissa, raakaöljy, polttoöljy, öljyliete, öljyjäte jalostetut tuotteet mukaan luettuina sekä öljypitoinen seos ja jäte.
Öljyinen maa-aineseos	Öljyistä maa-ainesta syntyy, kun öljyntyntynyt pintamaata kuoritaan joko koneellisesti tai käsin. Maa-aineseos voidaan ottaa talteen esim. kiintojättekontteihin (IBC) tai suojattuihin kuormalavoihin. Koneellisessa maankuorinnassa maa-aineseos voidaan saman tien nostaa kuorma-auton tai traktorin suojatulle lavalle.
Öljyinen sekajäte	Öljyistä sekajätettä ovat mm. öljyntyneet varusteet, öljyntyneet roskat sekä muihin jättejakeisiin kuulumattomat öljyiset jätteet.
Öljyinen tartuntavaarallinen jäte	Öljyinen tartuntavaarallinen jäte koostuu suurelta osin kuolleista linnuista, jotka erotetaan muusta mahdollisesta vaarallisesta jätteestä omiin astioihinsa. Tartuntavaaralliseen jätteeseen kuuluvat myös eläinten hoidossa ja tutkimuksissa käytetyt välineet, jotka hävitetään viranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti.
Öljyntorjuntakontti	Merikontti, joka on varusteltu erilaisilla öljyntorjuntavälineillä, esim. puomeilla ja keräimillä. Niitä on pelastuslaitoksilla erityisesti rannanpuhdistusvälineillä varusteltuina. Lisäksi WWF:llä on öljyntorjuntavälineiden varustekontti, joka toimii vapaaehtoisten öljyntorjuntajien varusteiden valmiusvarastona ja kuljetusyksikkönä. Kontin koko on 20 jalkaa, ja siinä on valaistus ja lämmitys. Kontissa on varastoituina varusteita sadalle henkilölle.
Öljypäiväkirja	Merenkulun ympäristönsuojelulain (2009/1672) toisen luvun 6. pykälän nojalla öljysäiliöaluksessa, jonka bruttovetoisuus on vähintään 150 bruttorekisteritonnia, aluksen päällikön tai hänen valvontansa alaisena muun päällystään kuuluvan on pidettävä öljypäiväkirjaa. Lisäksi muissa aluksissa, joiden bruttovetoisuus on vähintään 400 bruttorekisteritonnia, aluksen päällikön tai hänen valvontansa alaisena muun päällystään kuuluvan on pidettävä koneistotiloja koskevaa öljypäiväkirjaa. Öljypäiväkirjasta tulee selvittää säiliöiden lastaus, purku, pesu ja jätteiden purkamisen tai polttaminen. Öljypäiväkirjaan merkitään tankkien sisällöissä tapahtuneet muutokset (siirrot toisiin tankkeihin, tyhjennykset ja täydennykset).
Öljysuojarahasto (ÖSRA)	Öljysuojarahasto (ÖSRA) on ympäristöministeriön alainen rahasto, josta korvataan maa- ja vesialueilla tapahtuvista öljyvahingoista ja niiden torjunnasta sekä ympäristön ennallistamisesta aiheutuvat kustannukset silloin, kun vahingon aiheuttajaa ei tiedetä tai aiheuttaja ei kykene korvaamaan kustannuksia. Lisäksi rahastosta voidaan myöntää korvauksia öljyn pilaaman maa-alueen puhdistamiskustannuksiin. Rahaston varat kerätään öljysuojajamaksuilla, joita peritään öljyä maahantuovilta yhtiöiltä.
Öljy-vesiseos	Öljy-vesiseoksia ovat nestemäiset, vettä sisältävät öljyjätteet. Öljy-vesiseoksia voidaan kerätä esim. koneellisesti skimmerillä tai alipainetekniikoilla.
Öljyntyneen sekajäte	Öljyntyneen sekajäte kuuluu normaalijätehuoltoon, ja se on pidettävä erillään vahinkojätteenkierrosta.
Öljyntyneisyysaste	Likaantuneisuusaste, ilmoitetaan prosentteina pinta-alasta. Arvio tehdään silmämääräisesti.

2.2. OIL SPILL RESPONSE TERMINOLOGY

Suomi-englanti

ahtojää	hummock
aitapuomi	fence boom
aluspäästö, alusperäinen päästö	ship-sourced pollution, shipborne pollution
alusten polttoaine	bunker, bunker fuel
alusöljyvahinko	marine oil spill, shipborne oil spill, ship-sourced oil pollution
arvioitu palautumisaika vahingon vaikutuksista	estimated recovery time
biokertyvyys	bioaccumulation
dispersantit, öljyn hajotuskemikaalit	dispersants
dispersanttien käyttö	dispersant application, application of chemical dispersant
ennallistaminen	remediation, restoration
ensitoimenpiteet	first response
erottelu, esim. öljyn ja veden	separation
haastava väyläosuus	high-risk fairway section
haihtuminen	evaporation
hajanaisia öljylauttoja ja läikkiä	scattered slicks and patches
hajoaminen	biodegradation
harjaskimmeri	brush skimmer
herkkien alueiden kartastot	sensitivity maps
herkät elinympäristöt	sensitive habitats
hinattava, joustava keräyssäiliö	towable, flexible tanks
huono, ankara sää	inclement weather
huuhtelu	flooding, flushing
hälytys- ja ilmoitusharjoitus	notification exercise
ilmallatäytettävä puomi	inflatable boom
ilmatiedustelu	aerial surveillance
imeytysarkki tai liina	sorbent sheet
imeytyspuomi	sorbent boom
itsestään ilmalla täyttyvä puomi, esim. expandipuomi	self-inflatable boom
jatkuva vuoto	continuous discharge
johtamisjärjestelmä	incident command system
joustavasta materiaalista tehdyt keräyssäiliöt	flexible portable tanks
jähmepiste, jähmettymispiste	pour point
järjestöön kuuluva vapaaehtoinen	affiliated volunteer
järjestöön kuulumaton, spontaani vapaaehtoinen	unaffiliated volunteer
jätteen keräys- ja koontipaikka työmaalla	primary storage
jätteen käsittely, hävittäminen	disposal
jätteiden lajittelu	waste separation, separation of waste, sorting

jäälautoja	rafted ice
jään ohjauspuomi	ice diverting boom
jäännösöljy, esim. polttamisesta jäävä.	oil residue
kallioranta	bedrock shoreline
kalustoharjoitus	equipment deployment exercise
kaluston huolto	equipment maintenance
karttahaarjoitus	tabletop exercise
katselmus	post-cleanup inspection
kaukokartoitus	remote sensing
kelluva öljy	floating oil
kerätty öljyjäte	collected oily waste
keräystehon maksimointi	maximization of encounter rate
keräystyömaa	worksite
keräystyömaan turvallisuussuunnitelma	site safety plan
keskiraskas polttoöljy	intermediate fuel oil IFO
kiekkoskimmeri	disc skimmer
kiintojää	fast ice
korkeapainepesu	high-pressure washing
korvaukset	compensation
korvausvaatimus	claim
kriittinen nopeus	critical velocity
kuljetuspiste	transfer point, transportation point
kulkeutumisura, kulkurata	trajectory
köysikeräin	rope mop
laittomat, tahalliset päästöt	illegal discharges
leviämismallinnus, kulkeutumismallit	oil spill modelling, oil drif models
likaaja maksaa -periaate	polluter-pays principle
lisävuotojen estäminen	prevention of further spillages
liueta	dissolve
liukeneminen	dissolution
lohkareikkoranta	boulder beach
lohko	shoreline segment
loppukäsittelymenetelmät	waste disposal methods, waste treatment methods
loska, sohjo, hyhmä	slush
läpäisemätön, esim. rantamateriaalista	impermeable
läpäisevä, suodattava maaperä	permeable soil
maansiirto, kaivaminen	excavation
maastokartta	terrain map
maaöljyvahinko	oil spill on land

maaöljyvahinko, öljyvuoto maalta veteen	land-based spill
mekaaninen keräys	mechanical recovery
merellinen ympäristövahinkojen torjunta	marine pollution prevention and response
merikartta	nautical chart
merionnettomuus, alusonnettomuus (karilleajo, yhteentörmäys)	ship accident (grounding, collision)
Metsähallitus	State Forest Enterprise
muodostelma	configuration
myrkyllisyys	toxicity
numeroidut ja nimetyt rantalohkot	pre-numbered segments with alphanumeric code
ohjaaminen puomilla	diversion
ohjailupuomi	diverting boom
ominaispaino	specific gravity
Operatiiviset kartat	Operational Maps
organisaatiokaavio	organisation chart
organisaatorakenne	organisation structure
paikalla tehtävä	in-situ
paravaani	boom vane, paravane
pato	dam
pelastuslaitos	Fire and Rescue Service
pelastustoimi	Regional Rescue Service
pelastustoimialue	Rescue Service Region
pintajännitys	surface tension
pohjavesi	groundwater
poistotehokkuus	removal efficiency
proomu	barge
puhdistaminen	clean-up
puhdistamiskustannukset	cleanup costs
puhdistautuminen, puhdistus torjunnan jälkeen	decontamination
puhdistautumispiste	decontamination station
puhdistusmenetelmät	cleanup methods, cleanup techniques
pulputuspuomi	bubble barrier
puomi	boom
puomiliitin	end connector, connector, coupling
puomimateriaali, kangas	boom fabric
puomimuodostelma	boom configuration
puomin helma	skirt
puomin kelluke	flotation members, floats
puomin magneettiiliitin	magnetic connector, magnetic hull connector
puomin syväys	draught

puomin vedon vastaanottaja	tension member
puomin vetopää	towing bridle, tow bridle
puomitus, puomittaminen	booming, boom deployment
pyyhkäisy	sweep
päästölähteen tunnistaminen	source identification
raakaöljy	crude oil
rajoittaminen, rajaaminen, leviämisen estäminen puomilla	containment, containment on water
rajoituspuomi	containment boom
rakennetut rannat, kiinteät rakenteet	man-made solid structures
rannan arviointi puhdistustarpeen määrittämiseksi	shoreline assessment
rannan likaantuminen, rannan öljyntyminen	shoreline oil contamination
rannan puhdistaminen ja kunnostaminen	shoreline cleanup and restoration
rannan puhdistusjärjestyksen ja -menetelmän arviointiprosessi	SCAT Shoreline Cleanup Assessment Technique
rannansuojapuomi	shoreline seal boom
rannansuojaustoimenpiteet	shoreline protection measures
rannikon torjuntaoperaatio	coastal response operation
rannoilla oleva öljy	oil on shorelines
rantakeräyksessä muodostuva öljyinen jäte	shoreline clean-up waste material
rantalohkojako	shoreline segmentation
rantapuhdistus	onshore cleanup
rantatiedustelu	SCAT survey
rantatorjunta	shoreline response, onshore response
rantatyypit	shoreline types
rantautunut öljy	stranded oil
rantaviiva	shoreline
raskasöljy, raskas polttoöljy	heavy oil, heavy fuel oil HFO
rumpuskimmeri	drum skimmer
ruoppaaja, ruopata	dredge
skimmeri	skimmer
sosio-ekonomiset vaikutukset	socio-economic impacts
sulkeminen puomilla	exclusion
suojaaminen puomilla	protection
suojaisat vedet	sheltered waters
Suojattavat kohteet -kartasto	Prioritisation Maps
suojausprioriteetit	protection priorities
suuntaaminen, suuntaus puomilla	deflection
suuri öljyvahinko	large-scale oil spill incident, major oil spill
suurin tai raskain öljyntyminen, öljyn kertymäalueet	heaviest concentration (of oil)
säistyminen	weathering

säistynyt öljy	weathered oil
sääolosuhteet vahinkopaikalla	weather conditions at spill site
tartuntaan perustuva öljykeräin	oleophilic skimmers
tiedustelu	reconnaissance survey, shoreline survey
tiedustelulomake	Shoreline Assessment Form
tiheys	density
tilannejohtoharjoitus	incident management exercise
tilannepaikan johtaja (merellä)	on-scene commander
toimintakyky	performance
toimintavalmius ja -kyvykyys	operational capability; operation readiness; response readiness; standby readiness
torjuntamenetelmävaihtoehdot	response options
torjuntaorganisaatio	response organisation
torjuntastrategia (esim. yleiset, kansalliset suuntaviivat)	response strategy
torjuntataktiikka (esim. tilanne/olosuhdesidonnaiset menetelmävaihtoehdot)	response tactics
torjuntatoimenpiteet	response action, response measures
turvaetäisyyden arviointi	safe distance calculation
turvallisuuskäsitteet	safety considerations
tuulen muodotamat öljyhännät, öljylautan pitkät vanat	windrows
työmaakohtainen suunnitelma	site-specific plan
uhanalaiset lajit	endangered species
vahinkopaikan ennallistaminen	site restoration
vahinkopaikka, sijainti	spill site, incident location, position
vallitsevat olosuhteet	prevailing conditions
valmiussuunnitelma	oil spill contingency plan
valmiussuunnittelu	oil spill contingency planning
valtion öljyntorjuntaorganisaatiot	government response organisations
vapaaehtoiset öljyntorjuntajoukot	voluntary response troops
varalaita, esim. puomin veden yläpuolinen osa	freeboard
vaurioiden arviointi	damage assessment
vedenpinnanalainen öljy	subsurface oil
verhopuomi	curtain boom
viskositeetti	viscosity
vuotomäärä	spill volume
välivarastointi vahinkopaikalla	on-site temporary storage
välivarastointi, yleensä hyvin lyhytaikaista kuten aluksissa, keräyssäiliöissä. Vrt. intermediate storage, joka välivarastointia siihen perustetuissa pisteissä	temporary storage
välivarastointi, yleensä mantereella siihen perustetuissa pisteissä	intermediate storage
ympäripuomitus	encirclement

ympäristön olosuhteet	ambient conditions
ympäristövahinkojen arviointi	post-incident environmental impact survey
öljyinen jäte	oily waste, oily debris, oil contaminated waste
öljykalvo	oil film
öljykerros	oil layer
öljyn dispergoituminen pisaroiksi veteen	dispersion
öljyn havaitseminen	detection of oil slick or spill
öljyn keräys manuaalisesti	manual removal of oil
öljyn kerääminen	oil recovery
öljyn kerääminen vedestä	at-sea oil recovery, on-water oil recovery
öljyn kulkeutuminen	drifting of oil, oil migration
öljyn käyttäytyminen	behaviour of oil
öljyn käyttäytymisen mallinnus	simulation models for oil spill behaviour
öljyn ominaisuudet	oil properties, properties of oil
öljyn poltto vahinkopaikalla	in-situ burning
öljyn ympäristövaikutukset	environmental effects of oil, impacts
öljyntorjunnan logistiikka	spill response logistic support
öljyntorjunnan yhteistyötoimijat	oil spill cooperatives
öljyntorjunta	oil spill response
öljyntorjunta (rantaan ulottuvassa) kiintojäässä	oil spill response in (shore)fast ice
öljyntorjunta jääolosuhteissa	oil spill response in ice conditions / in ice-infested waters
öljyntorjuntakyky	oil spill response capability
öljyntorjuntamanuaali	oil spill response manual
öljyntorjuntavalmius	oil spill response preparedness
öljyntorjuntaviranomaiset	oil spill response authorities
öljynäytteenotto	sampling
öljyvahinko	oil spill, oil spill incident
öljyvuoto (rantaan ulottuvassa) kiintojäässä	oil spill in shorefast ice
öljyvuoto jääolosuhteissa	oil spill in ice conditions / in ice-infested waters
öljyyntyneisyysaste	degree of contamination

Englanti-suomi

aerial surveillance	ilmatiedustelu
affiliated volunteer	järjestöön kuuluva vapaaehtoinen
ambient conditions	ympäristön olosuhteet
at-sea oil recovery, on-water oil recovery	öljyn kerääminen vedestä
barge	proomu
bedrock shoreline	kallioranta
behaviour of oil	öljyn käyttäytyminen
bioaccumulation	biokertyvyys
biodegradation	hajoaminen
boom	puomi
boom configuration	puomimuodostelma
boom fabric	puomimateriaali, kangas
boom vane, paravane	paravaani
booming, boom deployment	puomitus, puomittaminen
boulder beach	lohkareikkoranta
brush skimmer	harjaskimmeri
bubble barrier	pulputuspuomi
bunker, bunker fuel	alusten polttoaine
claim	korvausvaatimus
clean-up	puhdistaminen
cleanup costs	puhdistamiskustannukset
cleanup methods, cleanup techniques	puhdistusmenetelmät
coastal response operation	rannikon torjuntaoperaatio
collected oily waste	kerätty öljyjäte
compensation	korvaukset
configuration	muodostelma
containment boom	rajoituspuomi
containment, containment on water	rajoittaminen, rajaaminen, leviämisen estäminen puomilla
continuous discharge	jatkuva vuoto
critical velocity	kriittinen nopeus
crude oil	raakaöljy
curtain boom	verhoppuomi
dam	pato
damage assessment	vaurioiden arviointi
decontamination	puhdistautuminen, puhdistus torjunnan jälkeen
decontamination station	puhdistautumispiste
deflection	suuntaaminen, suuntaus puomilla
degree of contamination	öljyyntyneisyysaste

density	tiheys
detection of oil slick or spill	öljyn havaitseminen
disc skimmer	kiekkoskimmeri
dispersant application, application of chemical dispersant	dispersanttien käyttö
dispersants	dispersantit, öljyn hajotuskemikaalit
dispersion	öljyn dispergoituminen pisaroiksi veteen
disposal	jätteen käsittely, hävittäminen
dissolution	liukeneminen
dissolve	liueta
diversion	ohjaaminen puomilla
diverting boom	ohjailupuomi
draught	puomin syväys
dredge	ruoppaaja, ruopata
drifting of oil, oil migration	öljyn kulkeutuminen
drum skimmer	rumpuskimmeri
encirclement	ympäripuomitus
end connector, connector, coupling	puomiliitin
endangered species	uhanalaiset lajit
environmental effects of oil, impacts	öljyn ympäristövaikutukset
equipment deployment exercise	kalustoharjoitus
equipment maintenance	kaluston huolto
estimated recovery time	arvioitu palautumisaika vahingon vaikutuksista
evaporation	haihtuminen
excavation	maansiirto, kaivaminen
exclusion	sulkeminen puomilla
fast ice	kiintojää
fence boom	aitapuomi
Fire and Rescue Service	pelastuslaitos
first response	ensitoimenpiteet
flexible portable tanks	joustavasta materiaalista tehdyt keräyssäiliöt
floating oil	kelluva öljy
flooding, flushing	huuhtelu
flotation members, floats	puomin kelluke
freeboard	varalaita, esim. puomin veden yläpuolinen osa
government response organisations	valtion öljyntorjuntaorganisaatiot
groundwater	pohjavesi
heaviest concentration (of oil)	suurin tai raskain öljyntyminen, öljyn kertymäalueet
heavy oil, heavy fuel oil HFO	raskasöljy, raskas polttoöljy
high-pressure washing	korkeapainepesu

high-risk fairway section	haastava väyläosuus
hummock	ahtojää
ice diverting boom	jään ohjauspuomi
illegal discharges	laittomat, tahalliset päästöt
impermeable	läpäisemätön, esim. rantamateriaalista
in-situ	paikalla tehtävä
in-situ burning	öljyn poltto vahinkopaikalla
incident command system	johtamisjärjestelmä
incident management exercise	tilannejohtoharjoitus
inclement weather	huono, ankara sää
inflatable boom	ilmallatäytettävä puomi
intermediate fuel oil IFO	keskiraskas polttoöljy
intermediate storage	välivarastointi, yleensä mantereella siihen perustetuissa pisteissä
land-based spill	maaöljyvahinko, öljyvuoto maalta veteen
large-scale oil spill incident, major oil spill	suuri öljyvahinko
magnetic connector, magnetic hull connector	puomin magneettiliitin
man-made solid structures	rakennetut rannat, kiinteät rakenteet
manual removal of oil	öljyn keräys manuaalisesti
marine oil spill, shipborne oil spill, ship-sourced oil pollution	alusöljyvahinko
marine pollution prevention and response	merellinen ympäristövahinkojen torjunta
maximization of encounter rate	keräystehon maksimointi
mechanical recovery	mekaaninen keräys
nautical chart	merikartta
notification exercise	hälytys- ja ilmoitusharjoitus
oil film	öljykalvo
oil layer	öljykerros
oil on shorelines	rannoilla oleva öljy
oil properties, properties of oil	öljyn ominaisuudet
oil recovery	öljyn kerääminen
oil residue	jäännösöljy, esim. polttamisesta jäävä.
oil spill contingency plan	valmiussuunnitelma
oil spill contingency planning	valmiussuunnittelu
oil spill cooperatives	öljyntorjunnan yhteistyötoimijat
oil spill in ice conditions / in ice-infested waters	öljyvuoto jääolosuhteissa
oil spill in shorefast ice	öljyvuoto (rantaan ulottuvassa) kiintojäässä
oil spill modelling, oil drif models	leviämismallinnus, kulkeutumismallit
oil spill on land	maaöljyvahinko
oil spill response	öljyntorjunta
oil spill response authorities	öljyntorjuntaviranomaiset

oil spill response capability	öljyntorjuntakyky
oil spill response in (shore)fast ice	öljyntorjunta (rantaan ulottuvassa) kiintojäässä
oil spill response in ice conditions / in ice-infested waters	öljyntorjunta jääolosuhteissa
oil spill response manual	öljyntorjuntamanuaali
oil spill response preparedness	öljyntorjuntavalmius
oil spill, oil spill incident	öljyvahinko
oily waste, oily debris, oil contaminated waste	öljyinen jäte
oleophilic skimmers	tartuntaan perustuva öljykeräin
on-scene commander	tilannepaikan johtaja (merellä)
on-site temporary storage	välivarastointi vahinkopaikalla
onshore cleanup	rantapuhdistus
operational capability; operation readiness; response readiness; standby readiness	toimintavalmius ja -kyvykyys
Operational Maps	Operatiiviset kartat
organisation chart	organisaatiokaavio
organisation structure	organisaatorakenne
performance	toimintakyky
permeable soil	läpäisevä, suodattava maaperä
polluter-pays principle	likaaja maksaa -periaate
post-cleanup inspection	katselmus
post-incident environmental impact survey	ympäristövahinkojen arviointi
pour point	jähmepiste, jähmettymispiste
pre-numbered segments with alphanumeric code	numeroidut ja nimetyt rantalohkot
prevailing conditions	vallitsevat olosuhteet
prevention of further spillages	lisävuotojen estäminen
primary storage	jätteen keräys- ja koontipaikka työmaalla
Prioritisation Maps	Suojattavat kohteet -kartasto
protection	suojaaminen puomilla
protection priorities	suojausprioriteetit
rafted ice	jäälauttoja
reconnaissance survey, shoreline survey	tiedustelu
Regional Rescue Service	pelastustoimi
remediation, restoration	ennallistaminen
remote sensing	kaukokartoitus
removal efficiency	poistotehokkuus
Rescue Service Region	pelastustoimialue
response action, response measures	torjuntatoimenpiteet
response options	torjuntamenetelmävaihtoehdot
response organisation	torjuntaorganisaatio
response strategy	torjuntastrategia (esim. yleiset, kansalliset suuntaviivat)

response tactics	torjuntataktiikka (esim. tilanne/olosuhdesidonnaiset menetelmävallinat)
rope mop	köysikeräin
safe distance calculation	turvaetäisyyden arviointi
safety considerations	turvallisuusnäkökohdat
sampling	öljynäytteenotto
SCAT Shoreline Cleanup Assessment Technique	rannan puhdistusjärjestyksen ja -menetelmän arviointiprosessi
SCAT survey	rantatiedustelu
scattered slicks and patches	hajanaisia öljylauttoja ja läikkiä
self-inflatable boom	itsestään ilmalla täyttyvä puomi, esim. expandipuomi
sensitive habitats	herkät elinympäristöt
sensitivity maps	herkkien alueiden kartastot
separation	erottelu, esim. öljyn ja veden
sheltered waters	suojaisat vedet
ship accident (grounding, collision)	merionnettomuus, alusonnettomuus (karilleajo, yhteentörmäys)
ship-sourced pollution, shipborne pollution	aluspäästö, alusperäinen päästö
shoreline	rantaviiva
shoreline assessment	rannan arviointi puhdistustarpeen määrittämiseksi
Shoreline Assessment Form	tiedustelulomake
shoreline clean-up waste material	rantakeräyksessä muodostuva öljyinen jäte
shoreline cleanup and restoration	rannan puhdistaminen ja kunnostaminen
shoreline oil contamination	rannan likaantuminen, rannan öljyyntyminen
shoreline protection measures	rannansuojustoimenpiteet
shoreline response, onshore response	rantatorjunta
shoreline seal boom	rannansuojapuomi
shoreline segment	lohko
shoreline segmentation	rantalohkojako
shoreline types	rantatyytit
simulation models for oil spill behaviour	öljyn käyttäytymisen mallinnus
site restoration	vahinkopaikan ennallistaminen
site safety plan	keräystyömaan turvallisuussuunnitelma
site-specific plan	työmaakohtainen suunnitelma
skimmer	skimmeri
skirt	puomin helma
slush	loska, sohjo, hyhmä
socio-economic impacts	sosio-ekonomiset vaikutukset
sorbent boom	imeytyspuomi
sorbent sheet	imeytysarkki tai liina
source identification	päästölähteen tunnistaminen
specific gravity	ominaispaino

spill response logistic support	öljyntorjunnan logistiikka
spill site, incident location, position	vahinkopaikka, sijainti
spill volume	vuotomäärä
State Forest Enterprise	Metsähallitus
stranded oil	rantautunut öljy
subsurface oil	vedenpinnanalainen öljy
surface tension	pintajännitys
sweep	pyyhkäisy
tabletop exercise	karttahaarjoitus
temporary storage	välivarastointi, yleensä hyvin lyhytaikaista kuten aluksissa, keräyssäiliöissä. Vrt. intermediate storage, joka välivarastointia siihen perustetuissa pisteissä
tension member	puomin vedon vastaanottaja
terrain map	maastokartta
towable, flexible tanks	hinattava, joustava keräyssäiliö
towing bridle, tow bridle	puomin vetopää
toxicity	myrkyllisyys
trajectory	kulkeutumisura, kulkurata
transfer point, transportation point	kuljetuspiste
unaffiliated volunteer	järjestöön kuulumaton, spontaani vapaaehtoinen
viscosity	viskositeetti
voluntary response troops	vapaaehtoiset öljyntorjuntajoukot
waste disposal methods, waste treatment methods	loppukäsittelymenetelmät
waste separation, separation of waste, sorting	jätteiden lajittelu
weather conditions at spill site	sääolosuhteet vahinkopaikalla
weathered oil	säistynyt öljy
weathering	säistyminen
windrows	tuulen muodotamat öljyhännät, öljylautan pitkät vanat
worksite	keräystyömaa

sökö

SÖKÖSuomenlahti – Öljyntorjunnan toimintamalli
Suomenlahden rannikon pelastustoimialueilla.

VIHKO 00

Alkusanat, johdanto ja termit